

BBL

Biblioteksbladet

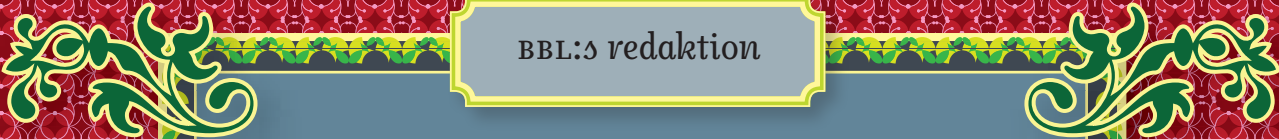
Om KB, uppdraget, ekonomin
och korridorspöket

**Förortsbibliotek och
det goda exemplets makt**

Vägen till det
infrastrukturella värdskapet

**Nick Jones om folkbibliotek,
tradition och förnyelse**

10:2010

BBL:s redaktion

önskar läsare och annonsörer

en god jul och ett gott nytt år

BBL nr 1 utkommer den 9 februari 2011

Väl mött!

Postadress
Box 70380
107 24 Stockholm

Besöksadress
World Trade Center, D5, Klarabergs-
viadukten 70 eller Kungsbron 1,
Stockholm
Tel. 08-545 132 30
BBL Tel. 08-545 132 40
Fax 08-545 132 31

Svensk Biblioteksförnings hemsida
<http://www.biblioteksforeningen.org>

Prenumeration på BBL
För medlemmar i föreningen ingår
BBL i medlemsavgiften, 350:– för
enskild medlem (heltidsstuderande
och pensionärer 175:–). Övriga beta-
lar 500:– (Sverige), utanför Sverige,
600:–

Ansvarig utgivare
Chefredaktör
Henriette Zorn tel. 08-545 132 41
hz@bbl.biblioteksforeningen.org

Iredaktionen
Åsa Ekström 08-545 132 43
asa@bbl.biblioteksforeningen.org

Recensionsansvarig
Johannes Rudberg
johannes.rudberg@kb.se

Grafisk form: Paolo Sangregorio

Omslag: Paolo Sangregorio

Redaktionen förbehåller sig rätten
att korta och redigera manus. För
obeställt material ansvaras ej.

Annonser
Bo Eriksson
Knut Wallenbergs väg 35
133 34 Saltsjöbaden
tel. 08-717 43 55 eller
070-714 90 55
bo.erikssonmedia@telia.com
Moms/annonsskatt utgår ej!

Tryck
Norra Skåne Offset, Hässleholm
ISSN: 0006-1867

Svensk Biblioteksförning är en
ideell förening med uppgift att främja
svenskt biblioteksväsen.
Biblioteksbladet speglar föreningens
verksamhet, åsikter och ställnings-
tagande men har också till uppgift
att väcka egen debatt genom att ge
utrymme åt andra åsiktsyttringar.
Tidningen har en fri och självständig
roll och bedrivs med tryckfrihetsför-
ordningen som grund.

Denna tidning gick i
tryck den 10 december.

Den här tidskriften är
TS-kontrollerad.

FINNS DET någon som så här
i juletider kan tänka sig att ta
hand om ett barn som ingen rik-
tigt verkar vilja ha? Det handlar
om ett länge efterlängtat barn – så tyck-
tes det i alla fall – ett som skulle vara sva-
ret på alla frågor, ge gätans lösning och
förstås bli till glädje för sina föräldrar,
slakten och vännerna – ja, alla som under resans
gång varit delaktiga och förväntansfulla...

I skrivande stund känns faktiskt KB:s nya upp-
drag som nationell samordnare för svenskt biblio-
teksväsende som ett övergivet barn som ingen vill
ha vårdnaden om, som ingen vill ge den omsorg det
behöver för att växa och blomstra.

På KB:s årliga Biblioteksstämma i november –
denna gång öppen för både press och en bredare
representation från branschen – var temat bl a "det
nya uppdraget" – denna efterlängta baby som KB
fått i famnen genom ett politiskt beslut men nu inte
riktigt vet vad man ska göra av. I alla fall inte på läng-
re sikt. Det finns vissa idéer om hur man ska klara
småbarnsåren, men sedan?

De nyblivna föräldrarna verkar varken särskilt
stolta eller glada utan mest besvärade och inte så
lite putta över att barnbidraget inte blev så stort
som man hade tänkt sig. Det visar sig också att de-
lar av slakten på högskole- och universitetsbiblio-
tekssidan är väldigt skeptisk, för att inte säga oför-
stående, till denna nykomling i barnskaran. Det
finns farhågor för att detta barn ska få för mycket
uppmärksamhet på bekostnad av de andra barnen
(och då blir det orättvist!); att föräldrarna ska brista
i fokus, att detta barn ska kräva för mycket resur-
ser (underförstått: på bekostnad av syskonen). På
släktnöten dröjde några också vid hur apart detta
barn är i familjen, "vi ju så olika och det är så svårt",

var ett återkommande mantra. Andra
ifrågasatte till och med om man kunde
betrakta sig som en familj – ett biblio-
teksväsende – eftersom man har olika
klanledare och så...

De delar av slakten som ändå tycker
att detta barns ankomst är en lycklig och
omvälvande händelse, måste ha känt sig

missmodiga.

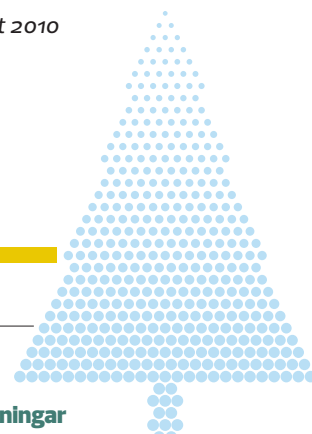
Gudföräldrarna (den regionala nivån) påminde
om sin närvaro och försökte anföra att föräldrarna
ingalunda är ensamma om detta tunga ansvar – i
dopattesten finns faktiskt också deras namn med.
Men då blev det snack om barnbidraget igen och
eftersom det inte blev som det var tänkt är situatio-
nen en annan vad som än står i dopattesten...

Ja, detta barns framtid är osäker och den blir
inte mindre osäker av att de som anförtrött barnet
åt dess föräldrar är oense och tycks ligga i luven på
varandra, delvis därför att det ändå sedan start rätt
delade meningar om ungen. Den ena parten har
aldrig ens velat ha barnet. Den andra tycker att den
nu har hittat ett bra familjehem åt det och så är det
bra med den saken. Något ytterligare försörjnings-
ansvar vill ingen av parterna gärna ta. Inte mindre
komplicerat blir det – också ur ett barnperspektiv –
att föräldrarna är tyngda av andra bekymmer. Pappa
riksbibliotekarien summerar inför kommande år i
ordalag som: "Det blir ett mycket tufft 2011, men det
går att hantera. Det gäller som vanligt att både gasa
och bromsa".

Nägorlunda vana bilförare vet vad som händer
när man både gasar och bromsar – bilen stannar.
Oavsett vilket – bilbarnstol behövs. Alternativt
adoptivföräldrar.

HENRIETTE ZORN

Stockholm, Första advent 2010

Ur innehållet:

- 4 Vad blir över till KB:s nya uppdrag. MarieLouise Samuelsson
- 8 Engagemanget i Bredäng, Botkyrka och Tensta. Åsa Ekström
- 14 Stärkt dialog mellan forskare och universitetsbibliotek.
Ingemar Gunnarsson
- 20 Kastar man ut folkbiblioteket med badvattnet? Nick Jones
- 24 En jurymedlems bekännelser. Henriette Zorn

Avdelningar

- 25 Debatt och kommentar
- 28 Månadens uppsats
- 29 Krönika
- 30 Utblick
- 31 Recensioner
- 36 Besserwisser
- 37 Föreningsnytt
- 39 Kalendarium

Vad blir över till KB:s nya uppdrag?

KB ville ha tolv miljoner men fick nio. Det nya samordningsuppdraget för Sveriges bibliotek kräver resurser. Men osäkerhet råder om det ens blir nio miljoner. Och det är inte KB:s enda bekymmer.

AV **MARIELOUISE SAMUELSSON**

KB VILLE HA tolv miljoner för finansiering av sitt nya samordningsuppdrag.

Nu blev det inte så. Enligt budgetpropositionen får KB (som BBL tidigare redovisat) 24 miljoner varav 15 miljoner är öronmärkta till lånecentraler, depåbibliotek och Internationella biblioteket.

Alltså borde då nio miljoner återstå i samordningspengar, eller?

Nej, någon månad efter presentationen av budgeten är inte den exakta siffran säker. Det förutsätter nämligen att siffran 15 miljoner i propositionstexten verkligen kommer att stämma med den budget som riksdagen klubbar och med regleringsbrevet som är färdigformulerat i mitten av december eller senast före jul. Men det verkar än så länge råda

osäkerhet om de 15 miljonerna och vad som i så fall blir över för KB att förfoga över.

Så sent som i slutet av november var signalerna från Kulturdepartementet att ingen exakt summa är beslutad, att det som ska fördelas kan kräva mer än 15 miljoner.

Andra uppgifter gör gällande att osäkerheten beror på att Kulturdepartementet skulle ha "räknat fel" från början, det vill säga underskattat hur mycket som måste avsättas till lånecentraler, depåbiblioteken och Internationella biblioteket.

Klarar då KB sitt nya samordningsuppdrag ifall anslaget skulle bli mindre än nio miljoner och med tanke på KB:s ursprungliga begäran på tolv miljoner? Ja, eftersom KB är en myndighet finns inte så mycket annat att välja på. En myndighet måste utföra sitt uppdrag och kan inte hoppa av med motiveringen att man fått för lite pengar. En situation som alltså rejält skulle späda på de bekymmer KB redan

har med att få sin budget i balans eller mer realistiskt komma tillrätta med de underskott som tvingat nationalbiblioteket att ägna de senaste månaderna åt besparingsstrategier.

Man har lyckats få ned underskottet från minus 4,6 miljoner i september till minus 2,3 miljoner i november.

Samtidigt släpar ett underskott från 2009 efter på minus fyra miljoner, vilket innebär att de sammantagna underskottssiffrorna är drygt sex miljoner.

– Det blir ett mycket tufft 2011, men det går att hantera. Det gäller som vanligt att både gasa och bromsa, säger riksbibliotekarie Gunnar Sahlin.

– Jag har hela tiden varit mycket tydlig i förhållande till departementen när det gäller KB:s behov av resurser för samordningsuppdraget. Bollen ligger där. Vi för ju samtal med Kulturdepartementet, vi har en bra dialog och jag tycker att jag möter förståelse från både

Kulturdepartementet och Utbildningsdepartementet.

Gunnar Sahlin ser det också som ett gott tecken, beträffande sådant som digitalisering, att det nu även ingår en IT-minister i regeringen.

Magdalena Gram, biträdande riksbibliotekarie, ser det som att KB har utmaningar på flera plan. Det nu aktuella sparprogrammet och de interna prioriteringarna kan inte lösa en osäkerhet på längre sikt som bland annat gäller kostnaderna för långsiktigt digitalt bevarande.

– Det är en osäkerhet som skulle ha funnits även om vi hade haft en ekonomi i balans.

Magdalena Gram har tidigare i BBL uttryckt förhoppningar om bättre samordning mellan de två ansvariga departementen, kultur och utbildning. Hon menar att samordning behövs även inom regeringen där också Närings- och finansdepartementet är viktiga kuggar. Trots bristen på samordning saknas, enligt Gram, inte engagemanget från den politiska nivån.

– Det finns ett mycket positivt intresse för KB som inte alltid motsvaras av konkreta besked om vad som ska göras och hur det ska finansieras. Lagförslaget om e-plikt har redan

ställt stora krav på KB:s anpassning och alla förberedelser har bekostats inom det ordinarie anslaget.

När det gäller digitalisering finns en allmän entusiasm som inte alltid är förankrad i realiteter.

– Det finns så mycket politisk förväntan kring själva begreppet ”digitalt”, men inte alla gånger någon insikt om vad utvecklingen innebär. De stora kostnaderna och frågetecknen kring upphovsrätt och integritetsskydd är problem som arkivarier, bibliotekariéer och museianställda på gräsrotsnivå brottats med under en längre tid. Men de pågående diskussionerna inom EU tyder på en viss politisk yrvakenhet.

– När det gäller upphovsrätten ligger sedan en tid ett svenskt lagförslag som skulle kunna lösa flera av KB:s problem och som redan väckt internationell uppmärksamhet. Frågan om Personuppgiftslagen (PuL) och balansen mellan integritetsskydd och yttrande- och tryckfrihet är däremot inte utredd. När det gäller den långsiktiga lagringen kanske e-delegationens utredningar och Riksarkivets förstudie rörande ett svenskt e-arkiv kan föra saken framåt.

Magdalena Gram säger att hon personligen

är tveksam till om det i framtiden kommer att vara rimligt att KB eller någon annan institution, tar ansvar för alla delar i den digitala kedjan.

– Grundläggande funktioner måste finnas men kanske är det i framtiden kommersiella aktörer som ska ta hand om den storskaliga digitaliseringen och tillgängliggörandet av digitalt material, själva gränssnittet mot användaren. Kraven på effektivitet, flexibilitet och förnyelse ökar och attraktiva, konkurrenskraftiga lösningar kostar pengar. KB kanske samlar in materialet, berikar det och förbereder för långsiktigt bevarande, medan staten tar ansvar för storskaliga och långsiktiga lagringslösningar.

Hon betonar att detta är tankar på lång sikt och lösningar som knappast existerar än. Offentlig-privat samverkan och nya affärsmodeller växer inte fram över en natt.

– Min och sannolikt även andras grunduppfattning om KB:s roll och vad ett nationalbibliotek ska vara, måste kunna omprövas och jag tror att det är hög tid att tänka nya tankar, ställa nya frågor. Gammalt och nytt måste kunna existera sida vid sida. ■

En trevlig nyhet för alla bibliotek.

Visste du om att vi har öppnat en webbplats för dig som jobbar på bibliotek? Här får du gratis tips och råd om hur ni kan nå ut till ännu fler genom att erbjuda lättläst. Du hittar både hjälp att starta upp och inspiration att komma vidare om ditt bibliotek redan jobbar aktivt med lättläst.

För att ge en försmak till vad du kan hitta på nätet har vi tagit fram en liten handbok. Beställ den kostnadsfritt på bibliotekswebben. Glöm inte heller att nominera till Bästa lättlästa bibliotek 2011 på www.lattlast.se/bibliotek

www.lattlast.se/bibliotek

Centrum för lättläst

"Den självklara källan"

– som läcker både pengar och rykten

Intern kris, en sällan skådad ryktesflora och två departement i luven på varandra? Och varför ändrade sig kulturminister Lena Adelsohn Liljeroth och lät meddela att hon "ej hade möjlighet" att svara på BBL:s frågor om KB? MarieLouise Samuelsson kommenterar svårigheterna att få raka besked i turerna kring KB.

AV **MARIELOUISE SAMUELSSON**

DET FINNS sällan anledning att belasta läsare med inblick i journalistens tillkortakommanden med att få fram exakta, bekräftade besked, men kring KB kan detta kännas befogat.

Vi kan börja med "Den Externa Utredningen". Sedan i somras har det inom och utanför KB figurerat en uppgift om att Utbildningsdepartementet skulle ha tillsatt en utredning med uppgift att analysera KB:s verksamhet och uppdrag relaterade till den besvärliga ekonomin. Redan i somras dementerade statssekreterare Peter Honeth förekomsten av någon sådan översyn, men "Den Externa Utredningen" fortsatte att spöka. Den dök upp i seriösa sammanhang, på andra myndigheter och i organisationer utanför KB men även internt på KB, i korridorsnacket och på formella möten.

"Den Externa Utredningen" har haft varierande skepnader. Ibland uppgavs den vara initierad av Finansdepartementet, ibland beställd från någon privat revisionsfirma men oftast refererade man till Utbildningsdepartementet som avsändare. Som journalist vet man (eller bör veta) att något inte blir mer sant av att det upprepas.

I fallet KB har det dessutom varit lätt att föreställa sig "Den Externa Utredningen" som något slags önsketänkande inifrån myndigheten om något som ska komma utifrån och ställa allt till rätta.

Omvänt kan man också tänka sig frammanandet av "Den Externa Utredningen" som ett sätt att få fart på sparandet genom att hota med ett värre scenario: "om vi inte fixar det här själva, finns risken att någon annan, som inte förstår sig på verksamheten, kommer in och tar över".

Trots att allt har talat för att det enbart är ett rykte har jag med jämna mellanrum kollat med Utbildningsdepartementet som tålmodigt försäkrat: "nej, vi gör ingen KB-översyn".

I slutet av november fick departementsrådet Katarina Bjelke, med särskilt ansvar för KB, upprepa samma sak som Peter Honeth sade i somras, nej, departementet har inga planer på någon särskild tillsyn av KB, "inte mer än vad som gäller för alla andra myndigheter".

En helt annan sorts svårighet gäller kulturministerns ovilja att svara på frågor om KB.

Inför artikeln om KB:s ekonomi och verksamhet inför 2011, och med tanke på att det är Kulturdepartementet som formulerat KB:s nya uppdrag som nationell samordnare, kändes det självklart att be Lena Adelsohn Liljeroth om en kommentar.

Den 16 november fick jag besked att hon inte hade tid för telefonkommentar, men att jag kunde mejla frågor, vilket jag gjorde samma dag. Svar dröjde, jag sökte utan framgång ministerns pressekreterare. Först den 22 november kom responsen från pressekreteraren: "Tack för dina frågor. Tyvärr har Lena ej möjlighet att svara på dem."

"Tack?" "Ej möjlighet?" Det var knappast några svåra frågor jag ställde, snarare öppet hållna, om KB:s roll och uppdrag.

Man kan naturligtvis aldrig *kräva* att en minister ska besvara frågor, men däremot förvänta sig att de svarar om de har lovat det.

Och avslaget väckte förstås min nyfikenhet. Varför vill ministern, känd för att vara relativt tillgänglig, inte prata om KB?

Efter en intensiv rundringning till tänkbara, och föralldel otänkbara, kontakter och källor fick jag klart för mig att det fanns nya eller åtminstone för mig okända bekymmer kring KB.

Bekymren beskrevs i ordalag som att Kulturdepartementet har räknat fel.

Att KB inte alls kan räkna med några nio miljoner till sitt utökade uppdrag utan snarare sex miljoner eller rent av bara tre. Siffrorna varierade beroende på vem jag pratade med. Jag fick också "veta" att det utbrutit ett "jättebråk" mellan Utbildningsdepartementet och Kulturdepartementet kring detta.

Eftersom departement utåt sett måste representera en enig regering lär ett eventuellt "jättebråk" aldrig bli offentligt bekräftat men det är ingen hemlighet att Utbildningsdepartementet från början har varit emot att KB skulle ges det utökade uppdraget. Det är heller ingen hemlighet att det utanför KB finns motstridiga åsikter om KB:s inriktning och som mycket väl kan fungera som transportmedel för rykten och skvaller.

Hur det exakt förhåller sig med KB:s anslag, om och hur det påverkar det nya uppdraget som det knutits så mycket av externa förhoppningar och intern KB-prestige kring, kommer slutgiltigt att framgå av regleringsbrevet.

Till sist kan man notera att KB åtminstone inte sparar på resurserna när det gäller att formulera "värdeord och visioner".

Inför ett otvivelaktigt slitsamt och sannolikt turbulent 2011 har man fått till följande vision: "Nya KB är öppet för alla som söker kunskap. Vi är den självklara 'källan', det vattenhål som är det allra trovärdigaste för alla kunskapsförstärkande".

Den som intresserar sig för språkliga nyanser frågar sig förstås om ett "vattenhål" alls kan uppfattas som trovärdigt.

Nu ska sägas att KB verkligen inte är ensamt bland svenska myndigheter att excellera i floskulösa motto och ledord.

Möjligen finns det också något mycket träffande i det där med källor och vattenhål när så mycket kring KB:s verksamhet och förutsättningar flyter fritt och associationen till "gungfly" inte är långt borta. ■

Stängt på grund av **bråk**

Det nya och moderna biblioteket i Stockholm, T-banebiblioteket i Bredäng, stängdes efter att ha varit öppet i bara drygt ett halvår. Sedan personalen vägrat fortsätta jobba i biblioteket har en ny arbetsgrupp utsetts.

Biblioteket i Bredäng stängdes tills vidare på grund av bråk och stökiga ungdomar.

"Personalen har helt enkelt inte mäktat med alla ungdomar. Det har exempelvis inte funnits någon programverksamhet för just denna åldersgrupp."

AV ÅSA EKSTRÖM

ANDÅ SEDAN öppnandet av Stockholms tredje t-banebibliotek i Bredäng i mars 2010, har det varit problem i biblioteket. Ungdomar i området har ingenstans att ta vägen efter skolan och ingenstans att vara innan fritidsgården öppnar och hamnar då på biblioteket där en mängd nya dataspel lockar. Anstormningen av ungdomar som ville spela Playstation 3-spel och Wii-spel på storbildsskärmar blev under våren så stor att biblioteket under en kort tid tvingades ta bort spelen. Det har samlats ett gäng ovanligt stökiga ungdomar i biblioteket som trakasserat både personal och besökare vilket lett till att man tvingats ha en vakt i lokalen. Flera i personalgruppen har mått dåligt under hösten och haft kontakt med företagshälsovården. Enligt facket har personalen även haft problem med den nya påkostade och arkitektprisade lokalen som inte varit tillräckligt funktionell för biblioteksverksamheten. Dålig ventilation och buller har orsakat en anmälan till Arbetsmiljöverket. Under höstlovet i början av november trakasserade några ungdomar en besökare vilket urartade till våldsamheter. Det blev droppen som fick bägaren att rinna över. Ledningen för biblioteket, områdeschefen Elisabeth Aldstedt, beslöt att stänga biblioteket med omedelbar verkan. Situationen hade helt enkelt blivit ohållbar. Gunilla Lundhall, enhetschef Möta Sydväst vid Stockholms stadsbibliotek, menar att biblioteket kanske även varit för tillgängligt.

– Personalen har helt enkelt inte mäktat med alla ungdomar. Det har exempelvis inte funnits någon programverksamhet för just denna åldersgrupp.

– Det hade varit önskvärt om vi redan från

starten hade kunnat handplocka ett antal anställda som verkligen velat jobba i t-banebiblioteket. Nu fick vi istället en situation där personalen inte längre vill jobba i biblioteket.

Men hur arbetar man då för att komma tillrätta med problemen? Bibliotekschefen berättar att det finns en informell samverkansgrupp som består av polisen, socialtjänsten, representanter för skolan och biblioteket. Men det kanske inte räcker med en informell grupp när ingen vill ta helhetsansvaret för ett problem i en fattig förort och som i slutändan blir ett demokratiproblem. Samtidigt råder stor uppslutning kring biblioteket, menar Gunilla Lundhall. I slutet av november hölls ett medborgarmöte i Bredäng med ett femtiotal engagerade medborgare, både unga och äldre biblioteksvänner. På plats fanns även stadsbibliotekarien, stadsdelsnämndens ordförande och representanter för bland annat polis, skola och lokala företagare.

– Det var ett mycket hoppingivande och konstruktivt möte. Alla var eniga om att det är viktigt att biblioteket finns i området, berättar Gunilla Lundhall.

Först diskuterades förorten Bredäng som sådan med hög arbetslöshet och brist på aktiviteter och fritidslokaler för ungdomarna i området. Fritidsgården ska nu utöka öppettiderna. Dessutom diskuterades vad man får göra på biblioteket och hur man ska hålla sams. Mötesdeltagarna delades in i workshop-grupper vilket resulterade i en hel del konkreta idéer på hur man kan komma tillrätta med problemen. Något som biblioteket nu ska titta närmare på för bearbetning. Polisens områdeschef påpekade att man enbart fått in två anmälningar från biblioteket trots att man efterlyst anmälningar vid bråk. Gunilla Lundhall har full förståelse för att personalen har arbetat på bästa sätt och utifrån sina förutsättningar men att arbetsrutinerna hädanefter

Gunilla Lundvall, enhetschef Möta Sydväst vid Stockholms stadsbibliotek, tror att det går att lära av det som har hänt i Bredäng.

kommer att ändras. Stockholms stadsbibliotek ruckar på principen om roterande personal mellan biblioteken för att komma tillrätta med problemen i Bredäng. En efterlysning på personal till Bredängsbiblioteket gav ett tiotal intresseanmälningar på intranätet.

– Vi kommer att ha en mer permanent arbetsstyrka på tre personer som kommer att arbeta på biblioteket i Bredäng. Den tidigare arbetsstyrkan kommer att omplaceras på bästa sätt i sitt tidigare arbetsområde i den södra delen av staden, berättar Gunilla Lundhall.

Den nya arbetsgruppen ska formas och öppettider ändras. Men ambitionen är att öppna för fullt så fort som möjligt. Redan har biblioteket öppnats för exempelvis programverksamhet riktad mot förskolan. Gunilla Lundhall tror att det går att lära av det inträffade.

– Biblioteket är ingen isolerad ö utan har många vänner. Det är därför viktigt att vi även bjuder in kontakter. Men också att vi kliver ut och möter omvärlden. ■

Att göra skillnad

Det är påfrestande att arbeta i en stökig miljö. Därför krävs det extrasatsningar när problemen hopar sig, menar Ika Jorum, enhetschef för biblioteken i Botkyrka.

Albys nya bibliotek invigdes 2008 efter att ha fått en total makeover. Biblioteket har en ung profil och en miljö med färg och fantasifull inredning med bl a böljande s-formade bokhyllor och med ett medieutbud som ska attrahera och intressera unga besökare.

AV ÅSA EKSTRÖM

IBÖRJAN AV året var det skottlossning inne i Ungdomens Hus i Fittja. Därefter följde en tid av oro och bråk bland ungdomarna i området – något som naturligtvis även märktes i biblioteket. Skadegörelse, hot, gap och skrik var vardag för bibliotekspersonalen och ett problem som man sökt olika lösningar på. Botkyrka är en kulturkommun som uppmärksammas för sina satsningar på kultur, exempelvis bibliotekets satsning på utlån av lokala dansare. Botkyrka har tre profilbibliotek: Hallunda är resursbibliotek för hela kommunen med en internationell profil, i Alby satsar man framför allt på ungdomarna medan Fittja profilerat sig mot barnen.

– Vi jobbar med profilerna på olika sätt och på olika plan. Medarbetarna får möjlighet att lyfta fram och utveckla sin kompetens och sig själva, samtidigt som vi jobbar för att uppnå våra mål, säger Ika Jorum, enhetschef för biblioteken i Botkyrka.

– Vilka resurser har vi och hur använder vi dem? På vilket sätt kan vi jobba vidare? Vilka funktioner har vi i området? Det gäller att identifiera problem och ta in omvärlden. Att främja språkutveckling är viktigt för vår verksamhet. Under året har det satsats på språkcafé och författarbesök under temat ”Språk och makt”, berättar Ika Jorum.

I Hallunda bibliotek har man bland annat skapat en internationell miljö där man vill att besökarna ges möjlighet att själva medverka aktivt. En öppen scen där det fria ordet får ta plats – debatter, samhällsfrågor, litteratur och poesi.

– Biblioteksrummet är ju så mycket mer än ett rum för utlån, konstaterar Ika Jorum.

Nästa år anordnar biblioteken Botkyrka Internationella Bokmässan 5–7 maj. Strålkastarljuset riktas på mångspråkighet, litteraturförmedling, översättning, tvåspråkighet, idéutbyte och inspiration. Något som även Svensk Biblioteksförning stöder med 125 000 kronor i utvecklingsstöd.

Ika Jorum och bibliotekschefen Margareta Berg insåg tidigt att en extra personalresurs

krävdes för att komma tillrätta med problemen i biblioteken. För att kunna stävja bråk och arbeta långsiktigt förstärkte man under en period biblioteksverksamheten med en deltidstjänst, bland annat för att avsätta tid för nätverkskapande. I Alby arbetar sedan en längre tid tillbaka en biblioteksassistent i 40-årsåldern som bland annat hjälper till med läxor och pratar med barnen i biblioteket. Tidigare har han arbetat på en fritidsgård i området och har på så sätt kommit ungdomarna närmare, vilket haft en stor betydelse i sammanhanget.

– Det är viktigt att det finns en vuxen förebild på plats i biblioteket. En person som inte är för mycket kompis med ungdomarna utan någon som på ett varmt och moget sätt vågar stå för sin vuxenhet, tror Ika Jorum.

En områdesgrupp som består av representanter från skolan, polisen, socialtjänsten, fritidsgården och biblioteket samverkar för lokalsamhällets bästa. Samtal och information till vuxenvärlden har man även satsat på.

Ika Jorum:

– Det viktigaste är att man jobbar vidare och inte blir uppgiven. För den sjukan smittar. ■

Nu vintern fäster sitt bistra grepp
över vår nordliga del av världen.
Men lugn, ingen fara, häng inte läpp,
biblioteket följer dig på färden.

E-böcker, omlån, ditt lånekort
och samverkan mellan biblioteken.
Är aldrig mer än ett knapptryck bort
när CS library vänt på steken.

Julen skänker en fridfull stund
och snön lyser vit på taken.
Personalen får en välförtjänt blund,
endast CS Library är vaken.

GOD JUL
önskar Teknikhuset!

Förmedlingen **mot** hopplöshet

Johanna Tysk har skapat den fina hemsidan för nätverket i Tensta.

Det gäller att sprida optimism och stolthet i en förort som alldeles för länge har fått dras med dåligt rykte. Det anser nätverket Love Tensta som ser biblioteket som en viktig inkörsport till samhällsengagemang.

AV ÅSA EKSTRÖM

TENSTA BIBLIOTEK samarbetar sedan en tid tillbaka med det lokala nätverket Love Tensta – ett initiativ som inte skapats av politiker, tjänstemän eller

föreningar. Kärntruppen bakom Sveriges första hoppförmedling är de unga företagsamma studenterna Guleed Mohamed, Faid Issa och Suleiman Ali. Gemensamt för trion är deras universitets- och högskolestudier och att de bor i Tensta. Under flera år har de tre jobbat med brottsförebyggande arbete i stadsdelen men även haft andra projektjänster i stadsdelen. De har ett stort kontaktnät i området, både bland unga och äldre. De är stolta över sitt område och trötta på hopplöshetsartiklar om Tensta. De vill höja Tenstas status, skänka hopp och motverka segregation och tog därför initiativet till nätverket. Bland annat uppmuntrar de barn och ungdomar i åldern 12–20 år att satsa på att utbilda sig. I dag består Love Tensta av engagerade ungdomar som är väl kända och uppskattade bland barn och föräldrar i Tensta.

– Det är mer trovärdigt när det finns förebilder från området som kan locka de struliga alfahannarna att tänka i nya banor och satsa på sin framtid. Får vi med dem så kan vi även nå "svansen" som följer alfahannarna. Ideal vore ju om man kunde få de unga att våga drömma om konstnärssyrken och juristyrken, att det ska locka lika mycket som drömmar om en fotbollskarriär, berättar Suleiman Ali.

Därför har nätverket anordnat föreläsningar med exempelvis inbjudna konstnärer,

Sveriges första hoppförmedlings manifest:

1. Vi vill vara hela Sveriges hoppförmedling! Arbetsförmedlingar har vi gott om i Sverige men vart går man om man saknar hopp? Vi rustar upp människor där människor behöver rustas upp och målar hjärtan med kärlek.
2. Vi vill att Tensta ska bli praktikplats för UD:s diplomater!
3. Vi vill att Tensta ska bli nya Söder, nya Harlem!
4. Vi vill omdefiniera vad svenskhet är!
5. Vi vill skapa en kultur av hoppgivare och civilkurage!
6. Vi vill ändra integrationsdebatten från att diskutera hur man tänker utanför boxen till att diskutera vad som finns i boxen!
7. Vi vill skapa en plattform för invandrare, förortskids, arbetslösa och andra som sällan får komma till tals i den offentliga debatten!
8. Vi vill skapa nya integrationsexperten!
9. Vi vill återge makten till den ensamme individen!
10. Vi vill begrava Jante!

BiblioteksGUIDE för webben

WAGNER

www.wagnerform.se

jurister och journalister som får berätta om sina yrken. Enligt Suleiman Ali har träffarna varit mycket lyckade. Love Tensta har samarbeten med bland annat Tensta konsthall, stadsdelsförvaltningen och den ideella föreningen Livstykett. Vidare har man tillsammans med Naturskyddsföreningen anordnat friluftsdagar med bland annat kajakpaddling. I somras anordnades även den guidade vandringsturen Upptäck Stockholm för att ungdomarna skulle lära känna huvudstaden, berättar Suleiman Ali.

En annan mycket viktig institution för Love Tensta är biblioteket. Det är fenomenalt att ett ungt lokalt engagemang inkluderar en kommunal verksamhet på detta sätt, menar Gunilla Olofsson. Hon konstaterar att Love Tensta är unga folkbildare som knyter an till bibliotekets idégrund: kunskapsspridning & studier, ett forum för debatt och samhällsengagemang.

– Vi ses som ”kompisar” till några av de mest engagerade unga i området som kommer förbi på biblioteket och pluggar, läser en tidskrift och träffar studiekompisar här. Det påverkar stämningen. Det blir coolt också för de yngre att vara på biblioteket – för att plugga och göra läxor.

Bibliotekets samarbete med hoppförmedlingen har utvecklats på biblioteket och i olika konstellationer beroende på vilka frågor man samarbetat kring under det senaste året – diskussioner kring trygghetsskapande ar-

”Gunilla Olofsson konstaterar att Love Tensta är unga folkbildare som knyter an till bibliotekets idégrund; kunskapsspridning & studier, ett forum för debatt och samhällsengagemang.”

bete på biblioteket, om programverksamhet framöver, om samarbeten kring studiebesök etc. Gunilla Olofsson understryker att det varit betydelsefullt att stadsdelens ledning och tjänstemän stöttat engagemanget genom exempelvis olika typer av anställningar. Biblioteket har även andra viktiga samarbetspartners inom den kommunala sektorn som familjecentralen, förskolan och skolan. Volontärorganisationen Individuell Människohjälp – IM som rekryterar volontärer från

hela Stockholmsområdet till Tensta biblioteks läxhjälp två dagar i veckan – är en annan viktig samarbetspartner. När det gäller Love Tensta är det ett nätverk som representerar det civila samhällets engagemang i området. Det är viktigt att biblioteksvärlden bjuder in och tar tillvara den språk- och kulturkompetens som finns i Sverige idag, tycker Gunilla Olofsson:

– Jag läser just nu Per Wirténs senaste bok *Där jag kommer från. Kriget mot förorten* där han skriver att förorterna inte har fått sin historia berättad. Som jag ser det skriver Love Tensta – med en alldeles egen röst – en del av den historien nu. Här har vi unga människor som är djupt engagerade i sitt område och som hittat ett alldeles eget sätt att berätta, delta och påverka.

Samarbetet med Love Tensta skapar trygghet och gör verkligen skillnad. Det är inte enbart lokalsamhället som måste ställa upp för barnen och för biblioteket. Även politiker måste tillföra resurser som ger utdelning.

– En önskedröm vore en resursperson på biblioteket som kunde jobba med alla förvaltningar och olika skolor i området. Utökade öppettider vore även på sin plats. I Tensta är de flesta familjer trångbodda och den enda chansen till en studievär är biblioteket. Tänk om vi kunde gå barnen och ungdomarna till mötes i deras ambitioner att fortsätta studera och få en bättre framtid, avslutar Gunilla Olofsson. ■

Erbjuder ditt bibliotek det senaste innehållet inom multimedia?

Om inte kan *Safari Books Online* vara något för Er!

Safari Tech Books Online omfattar de viktigaste titlarna inom teknik för bibliotekets användare såsom programmering, Web utveckling, Windows, Mac, Adobe, Office och mycket mer. Safari erbjuder över 8,300 titlar från de ledande förlagen, inklusive O'Reilly Media och Pearson Technology Grupp. Safari innehåller också över 300 instruktions videofilmer.

Safari Business Books Online erbjuder nästan 1,700 titlar som ger svar på dagens mest viktiga frågor inom företagsekonomi, ledarskap och marknadsföring m.m. Safari är tillgänglig för akademiska och för statsbibliotek. Vi erbjuder Statsbibliotek en förmånlig lösning genom *Safari Select* som täcker allt från den oerfarne användaren till experten.

Om Ni vill veta mer eller prova kostnadsfritt i 30 dagar, Kontakta: martin.blomkvist@proquest.co.uk och ange koden AD 630 10.

Stärkt dialog mellan forskare och universitetsbibliotek – om vägen till Det infrastrukturella värdskapet®

Under 2007–2008 påbörjades arbetet med ett processbaserat stöd för svensk forskning på dåvarande Växjö universitet, numera Linnéuniversitetet.

Idén bakom Det infrastrukturella värdskapet® syftar till att bjuda in forskare och forskningsprojekt till att i större utsträckning förlägga verksamhet i universitetsbibliotekets lokaler samt engagera UB:s personal i olika insatser i projektverksamheten, skriver Ingemar Gunnarsson, bibliotekarie och forskningsstrateg vid Linnéuniversitetet UB.

AV **INGEMAR GUNNARSSON**

MÅLET VAR att stärka dialogen mellan forskarna och universitetsbiblioteket. Det primära syftet var att fokusera på hur bibliotekets stödprocesser och innehåll förmedlas och distribueras till forskare, en förvånansvärt anonym användargrupp, som sällan eller aldrig besöker forskningsbiblioteket. En fråga var om universitetsbibliotekets (UB) tjänster var optimala, det vill säga om de kunde möta forskarnas krav på informationsinhämtning. Den digitala utvecklingen med bland annat ökat fjärranvändande av informationsresurser hade gradvis förpassat forskare till det egna tjänsterummet snarare än till biblioteket. Detta dilemma dokumenterades i en omfattande brittisk undersökning från 2007 som bekräftade bilden av att forskarna i allt högre grad, och i takt med utvecklingen av de nya digitala och sociala medierna, hittar nya vägar till information som traditionellt förmedlats av forskningsbiblioteket. Andra svenska undersökningar bekräftade denna trend. En möjlighet att bemöta denna accelererande utveckling ansågs vara att forskningsbiblioteken i högre grad måste stärka sitt varumärke. De måste tydliggöra vad det står för och vilka tjänster som faktiskt tillhandahålls på denna institution, och som kan vara till nytta för forskarna. Sammanfattningsvis fanns därmed ett starkt behov av att minska kommunikationsglappet mellan forskare och bibliotekarier och förbättra medve-

"De [forskningsbiblioteken] måste tydliggöra vad det står för och vilka tjänster som faktiskt tillhandahålls på denna institution, och som kan vara till nytta för forskarna."

tenhet om bibliotekets roll och tjänster i en allt mer digitaliserad omvärld.

Ett omfattande arbete med att hitta kontaktvägar initierades av forskningsstrategen och efter inrådan av dekaner och dekanråd inleddes dialog med 15 forskarämneskollegier med representanter för lärosätets samtliga forskningsämnen. Dialogen fördes under sammanlagt 1,5 år och genomfördes i två separata omgångar. Målet var att nå ut med budskapet om vikten av att diskutera bibliotekens roll i ett strategiskt och framåtblickande perspektiv. Dessutom att få direktkontakter med forskningsutövare som i plenum kunde återkoppla vad som var väsentligt inför de kommande fem åren. Några punkter som användes vid diskussionerna var:

- Identifiering av UB:s strategiskt viktigaste tjänster för forskningen de närmaste fem åren.
- Identifiera alternativa/kompletterande vägar att leverera tjänster med tanke på forskarnas specifika krav.
- Diskussion om UB:s eventuella deltagande i forskningsprojekt som ett stöd men även som kvalitetsfaktor för att uppnå bättre forskningsresultat.
- Diskussion om hur forskarna och UB kan upprätthålla en bra och hållbar kommunikation.

Vid mötena användes vid varje dialogtillfälle en pedagogisk modell för att tydliggöra de roller serviceleverantör respektive användare intar. Modellen syftade till att förtydliga att stödverksamheten också innehar och äger en process som löper parallellt med forskningens och har behov av största möjliga transparens in i användarprocessen.

Forskarnas syn på UB:s nuvarande operativa service var genomgående positiv och hjälpen från exempelvis kontaktbibliotekarierna bedömdes som mycket tillförlitlig. Behovet av denna löpande service karaktäriserades dock som "service on-demand" och utgick primärt från de traditionella tjänster som biblioteken förknippas med, såsom litteraturförvärv, fjärrlån, användarundervisning i informationssökning och i viss mån tillgång till e-baserade resurser (som inte alltid förknippas av forskare som resurser knutna till universitetsbiblioteket). Forskarna menade att en framgångsfaktor för ett bättre utnyttjande av tjänsterna vore att i högre grad integrera dem med forskningsprocessen. På detta sätt kan UB bidra till att verka mer effektivitets- och kvalitetshöjande på forskningen. För att nå dit behövs en mer process- och forskarämnesinriktad vinkling av servicen, en tydligare användarorientering och en avsevärt tätare kommunikation mellan processernas aktörer. Medvetenheten om att de båda processerna i egentlig mening är jämbördiga och med separata flöden skulle också öka förståelsen för när stödtjänster behöver sättas in och i vilken omfattning. I allmänhet mottogs idén om UB:s engagemang i forskningsprojekten som något positivt, proaktivt och framtidsinriktat och bedömdes av flertalet som ett fullt realistiskt komplement till nuvarande service:

"En framgångsfaktor är istället att tidigt ansluta till exempelvis nya profilområden, men även befintliga, och redan där peka på vikten av infrastruktur i samband med att områdena etableras. En sådan del av infrastrukturen är tveklöst informations- och medieförsörjning, med UB i frontlinjen. Sammantaget skulle UB och forskningen

på universitetet kunna framstå som både kostnadseffektiva, konkurrenskraftiga och progressiva och detta skulle också kunna ge fördelar i många andra sammanhang".

(Citat från forskare som deltog i FÄK-dialog om UB:s tjänster 2008)

Förutom en ny modell för samverkan mellan processerna ansåg forskarna att innehållet i tjänsteutbudet i större utsträckning borde fokuseras på strategiska tjänster som exempelvis stöd för fri publicering (Open Access), bibliometrisk analys och övrigt stöd vid digital publicering av forskningsresultat. Tjänsterna bedömdes vara en så strategiskt viktig del av UB:s totala tjänsteutbud i framtiden, att de kan bli direkt avgörande för forskningens överlevnad. Detta i en alltmer digitaliserad omvärld där forskningen bedöms i ökande utsträckning med utgångspunkt från publicerade rön och deras citerings- och genomslagsfrekvens.

Hur kan då aktörerna verka för att processerna närmar sig varandra, även om de kanske aldrig integreras fullt ut? En möjlighet vore att skapa projektallianser mellan bibliotekarierna och forskarna där UB tidigt etablerar sig som en del av forskningsprojektens stöd. Ett problem i nuläget är att finansieringen ofta består av medel som forskare inom varje enskilt ämnesområde värnar om för själva forskningen. Stödprocessen ses som något "nödvändigt ont" och kostnadsdrivande, och blir absurt nog en konkurrent till kärnverksamheten. Därför behöver varje forskningsprojekt innehålla ett infrastrukturellt ramstöd där dedikerade anslag för biblioteks- och informationstjänster inkluderas i budgeteringen inför projekten. Det europeiska organet ES-

Forskarna menade att en framgångsfaktor för ett bättre utnyttjande av bibliotekets tjänster vore att i högre grad integrera dem med forskningsprocessen.

► FRI (European Strategy Forum on Research Infrastructures, 2010) inkluderar sedan flera år biblioteken som en del av forskningens infrastruktur. Denna princip borde antas för all medelstilldelning till forskning inom EU-området, oavsett ämnesdisciplin. Nationellt satsar Vetenskapsrådet på infrastrukturellt stöd för forskningen men biblioteks- och informationstjänster är fortfarande satta på undantag, ett tillstånd som måste revideras.

I samband med att en bred dialog inleddes med forskare runt om på lärosätet, initierades också idén om Det infrastrukturella värdskapet®. Idén syftar till att bjuda in forskare och forskningsprojekt till att i större utsträckning förlägga verksamhet – seminarier, möten, konferenser, workshops med mera – i universitetsbibliotekets lokaler samt engagera UB:s personal i olika insatser i projektverksamheten. Möjligheten att få forskarna mer närvarande på UB är därmed större och ledtiderna för att få till stånd olika insatser från UB i projekten underlättas. Värdskapet blir därmed ytterligare en faktor i ambitionerna att förbättra kommunikationen mellan forsknings- och stödprocesser.

Ett konkret exempel på ett närmande mellan UB och forskningen blev deltagandet i digitaliseringen av medeltida ballader, "Balladprojektet", där bibliotekspersonal an-

ställdes för arbeten i projektet. I samma projekt genomfördes två ansökningsomgångar till olika forskningsfinansiärer i vilket UB deltog aktivt och även intog projektledarrollen. Ett annat exempel är anställningen av en professor på universitetsbiblioteket med rollen som projektledare för samverkansprojektet TUFs/CRED. I projektet deltar 2–3 bibliotekarier och samverkar med personal på bland annat folkbibliotek och folkhögskolor för att med utgångspunkt från lärosätets samverkansuppgift stärka de biblioteksresurser som finns i den regionala omvärlden. Ett tredje exempel är planerna på att tillsammans med forskare vid Linnéuniversitetet bilda en forskarmiljö runt de av Riksarkivet deponerade Husebyarkiven, som förvaras på Linnéuniversitetets UB.

I det nybildade Linnéuniversitetet fortsätter arbetet med ambitionen att vidmakthålla och utöka den viktiga kommunikationen mellan forskning och stödverksamhet. UB har i dessa strävanden en ytterst viktig roll och kan bland annat genom Det infrastrukturella värdskapet® bidra till en framgångsrik och högkvalitativ svensk forskning. ■

Artikel författaren är bibliotekarie och forskningsstrateg, Linnéuniversitetet UB

REFERENSFÖRTECKNING

Ett lyft för forskning och innovation 2008. [Online]. Stockholm: Regeringen. Available: <http://www.regeringen.se/content/1/c6/11/39/58/86d93a51.pdf> [Accessed].

European Strategy Forum on Research infrastructures. 2010. Available: http://ec.europa.eu/research/infrastructures/index_en.cfm?pg=esfri [Accessed].

Haglund L. 2006. Unga forskares behov av informationssökning och IT-stöd [Online]. Stockholm. Available: http://www.kb.se/Dokument/Bibliotek/projekt/unga_forskares_behov_slutrapport.pdf [Accessed].

Infrastruktur för forskning. 2010. [Online]. Vetenskapsrådet. Available: <http://www.vr.se/forskningsfinansiering/infrastrukturforforskning.4.aad30e310abc973578000855.html> [Accessed].

RIN/CRL. 2007. Researchers' use of academic libraries and their services: a report commissioned by the Research Information Network and the Consortium of Research Libraries [Online]. London; Birmingham: Research Information Network; Consortium of Research Libraries. Available: <http://www.rin.ac.uk/files/libraries-report-2007.pdf> [Accessed 2010-05-18].

Här du hittar saker som
du och ditt bibliotek tycker om
så kika in, ta en svängom
på www.eurobib.com

God Jul och Gott Nytt År
önskar vännerna på
Eurobib Direct!

Ny katalog!

Först och främst till vi tacka för 2010 och hälsa dig varmt
välkommen till vår nätbutik där vi avslutar året med lager-
rensning och massor av fina erbjudanden och fynd.
Sedan firar vi det nya året med en ny fantastisk katalog fylld
med spännande nyheter och inspiration. Den kommer till-
sammans med första numret av denna tidning.

Eurobib[®] direct

Nätbutik: www.eurobib.com Tel: 046-31 18 50 E-post: direct@eurobib.se
– Part of Lammhults Design Group –

Rätt tjänst i rätt ögonblick?

Under konferensen *Framtidens informationstjänster, infrastrukturer och samarbetsformer* som hölls i våras i Lund lät man representanter från olika B&I-segment agera spåkulor om bibliotekens framtid. Kontext, infrastruktur och värdeskapande var ord som genljöd som ett mantra under de presentationer som följde.

AV **FREDRIK ERIKSSON**

SAKER OCH ting har förändrats. Det är på något vis tingens natur och det gäller även biblioteksvärlden. Vikten av att inse att förändring har skett och konstant sker var något som merparten av deltagarna återkom till. Vad är det då som har förändrats? Lorcan Dempsey från OCLC menar att det skett en tydlig förskjutning vad gäller bibliotekens resurstillgångar och användarens tid. Historiskt sett har bibliotekets resurser varit begränsade, inte minst fysiskt, medan det funnits få konkurrenter om användarnas tid. Så ser det inte ut idag. Biblioteken har i stället väldigt kort tid på sig att fånga användaren och knyta rätt resurs till denna.

I ett försök till en nulägesbeskrivning pekar Dempsey på att användarnas uppmärksamhet har rört sig från hög till låg medan de resurser de erbjuds gått från att vara begränsade till att vara i det närmaste obegränsade. Detta innebär att tillgänglighet blir centralt. Dock förändrar användarnas tidsbrist innebörden i begreppet tillgänglighet. Tillgängligt är inte detsamma som att biblioteket skyltar med en nyligen tillskansad resurs. Tillgängligt är när användaren, med minsta möjliga kostnad, kan tillgodose sitt informationsbehov. Dempsey menar att om kostnaden för användaren är för hög kan det likställas med att resurserna faktiskt inte är tillgängliga.

Detta är även något som Google-grundaren Sergey Brin uppmärksammat nyligen då han i New York Times påpekade följande: "...even if our cultural heritage stays intact in the world's foremost libraries, it is effectively lost if no one can access it easily".

Tillgänglighet slår med andra ord kvalitet på fingrarna. Att göra jämförelser med Google i detta sammanhang är inte slumpmässigt. Det Google försöker vara är den ultimata bibliotekarien. Alltid tillgänglig med allting hela tiden.

Att tillgänglighet är kung är inget nytt fenomen, något vi blir påminda om när Anders Söderbäck från KB kommer dragandes med Ranganathans fem lagar. Jag kommer särskilt att tänka på lagarna *Books are for use* och *Save*

the time of the reader. Uppdraget består men formerna förändras och det är just dessa former som det gäller att anpassa sig till. Dagens användare är inte lojala och om de hittar något som kan tillgodose deras behov snabbare, kommer de att välja det.

Ut med infrastrukturen. Vad innebär då det här för biblioteken? Går det att arbeta mot illojala användare som inte bryr sig om kvalitet utan endast vill ha en Quick fix för sitt informationsbehov? Absolut! Nyckeln ligger i infrastrukturer och användarkontexter.

Genom att använda sig av infrastrukturer som redan är kända för användaren ökar man igenkännandet och då även tillgängligheten. Vinsten slutar inte där. Om man använder sig av redan kända strukturer betyder det att biblioteken inte behöver lägga tid på att utveckla och underhålla egna system utan istället kan vara beställare. Dempsey menar att en typisk tids- eller resursfördelning för bibliotek är att lägga 70 % på att utveckla och underhålla infrastrukturen medan 30 % läggs på kärnverksamheten. Hur de typiska svenska förhållandena ser ut är svårt att säga något om. Även om siffrorna kan kännas något överdrivna, är de ändå intressanta.

En annan lösning som Birte Christensen-Dalsgaard, utvecklingsansvarig vid Det Konglige Bibliotek i Köpenhamn, belyste var att använda sig av användarna för att optimera infrastrukturen. Tvisten ligger i att ge användaren lekfulla incitament för att förfinas systemet. Hon exemplifierade med Google Image Labeler som ger användaren fiktiva poäng för att tagga bilder – poäng som ger användaren högre status i en global ranking. Man får lätt lite rostiga Web 2.0-vibbar av det förväntade användarengagemanget. Skillnaden som Christensen-Dalsgaard pekar på ligger i incitamenten. Det är bara att hålla med henne. Utan tydliga incitament för användaren, lekfulla eller inte, är det svårt att se hur man kan engagera tillräckligt många för att de ska vara en betydande kraft för systemunderhåll.

Värdeskapande kontext. Om vi leker med tanken att biblioteken genom outsourcing av infrastrukturskapande, frigör tid. Vad ska

man då lägga den nyvunna tiden på? Låt oss använda det diffusa konceptet att skapa värde. En möjlighet att skapa värde för användaren är att paketera rätt information till rätt användare. Ni minns, Ranganathan. *Var användare hans eller hennes bok*. Men hur kan biblioteken hitta nyckeln till att koppla ihop rätt användare med rätt information? Nyckeln står kanske att finna i sk multiscaling av användarens digitala kontexter. Genom att användaren ger bibliotek tillgång till dess online-profiler får vi en inblick i dennes kontext och möjlighet att individuellt paketera information. Jag tror vi alla har sett liknande funktioner när vi har handlat på Amazon och blivit rekommenderade titlar utifrån vad vi sökt efter, eller när vi sitter i Sverige och får tillgång till internet ur ett svenskt perspektiv i och med att Google känner av att vi sitter i just Sverige.

Lorcan Dempsey gav via en personlig anekdot exempel på hur serviceorienterade verksamheter kan arbeta. När han vid något tillfälle flög med Delta Airlines slarvade flygbolaget bort hans bagage, vilket han senare valde att Twittra om genom att kort beklaga sig över händelsen. Detta ledde till att Delta kontaktade honom via Twitter för att ta reda på hur de bäst kunde hjälpa honom.

Detta väcker flera frågor om användarintegritet och tillgänglighet. Vill vi, likt Dempsey, bli bevakade? Eller handlar det snarare om en serviceorienterad övervakning för att kunna stå till tjänst vid exakt rätt ögonblick? Frågan och lösningen lider av samma problematik. Om informationen inte är tillgänglig nog riskerar vi att ingen använder den, vilket är ett möjligt hot mot demokratin. För att göra informationen tillgänglig kan det krävas att användaren övervakas på de arenor hon agerar på, vilket hotar integriteten. Det är en svår balansgång och förhoppningsvis kommer biblioteken i framtiden vara villiga att försöka ta steget ut på den svajiga linan som är användaranpassad informationsanskaffning. Istället för allting hela tiden – rätt sak hela tiden! ■

Artikelförfattaren är bibliotekarie vid Lunds universitet

Palles gavebod – ett digitalt barnbibliotek för tweens

Danska biblioteksstyrelsen har satsat 11 miljoner danska kronor på att skapa ett nytt "biblioteks-universum" för barn.

AV **CAY CORNELIUSON**

IRAPPORTEN "Fremtidens biblioteks-betjening av børn", vars utgångspunkt var sjunkande besöksiffror för barn och unga på biblioteken, dras en hel del slutsatser om barns medievanor och deras behov av lekfull verksamhet utifrån ett barnperspektiv. Utredningen uppmanade bland annat biblioteken att utveckla utbudet online. Det skulle ske med samverkan, synergi och samlad biblioteksbetjning. Palles gavebod – uttrycket betyder att någonting är gratis – är en följd av utredningen. Den populära nationella sajten Dotbot.com, som var omtyckt även av bibliotekspersonal, är numera nedlagd.

Copenhagen Bombay, som skapat sajten och som är specialiserade på multimedia-plattformar för barn, fick i uppdrag att skapa ett digitalt barnbibliotek för tweens (8–12 år). Copenhagen Bombay har bland annat professionella tecknare och håller på med film och tv. En viktig uppgift för dem har varit att bidra med ett utifrånperspektiv i förhållande till biblioteksvärlden. Till exempel har de bannlyst allt som kan uppfattas som pekpinntigt eller tråkigt, vilket har gjort att inget får heta något med barn, böcker eller bibliotek(!).

På Palles gavebod jämsställs olika medier på ett tydligt sätt. Musik, film, spel och böcker har likvärdiga ingångar. Information om olika klubbar är tydligt framlyft liksom de teman som är aktuella. Allt är visuellt och bygger på lek och upplevelse, och det är meningen att man ska befinna sig i "universet" länge. Det går tex att söka sig till sitt eget folkbibliotek utan att ramla ut, och det ska gå att beställa böcker därifrån. Man skiljer inte på digitalt eller fysiskt rum, man jobbar med en röd narrativ tråd och använder förmedlingstrekanten webb, rum och tv. Material till de fysiska biblioteken som känns igen från sajten ska kunna beställas så att det går att känna igen sig.

Ett önskemål från barnens sida är möjlighet till direktkommunikation. Palles gavebod saknar chatt, vilket barnen påpekat. Det sociala forum som finns på sajten är den gamla frågefunktionen Spørg Olivia som många danska barnbibliotek samarbetar omkring.

Sajten vänder sig enbart till tweens. Man tänker sig att förskolebarnen surfar tillsammans med föräldrar och för dem har Dansk radio en bra sajt som heter Ramasjang.

Palles gavebod ska vara så attraktiv att den samlar alla biblioteken. I stället för att alla jobbar med olika lokala initiativ ska alla krafter samlas här. Bedömningen har varit att det måste vara ett statligt initiativ för att få tillräckligt mycket muskler. Men sajten ska också spegla de lokala bibliotekens verksamhet och vara en ingång till dem. Barnbiblioteken levererar innehåll till sajten på olika sätt och det ses som mycket viktigt. Copenhagen Bombay står för utbildning och alla kommuner ska bland annat utse en kalenderansvarig.

Förutom en huvudredaktion finns sex fasta redaktioner som jobbar inom följande områden: böcker, film, musik, mobiltelefoner, webb och spel. Teman för 2011 är: nyheter, motor, husdjur, andra kulturer, hår, teckning. Den 16 augusti invigdes sajten och då ordnades en gemensam nationell aktivitetsdag.

Ägandet ska tas över av ett bibliotek eller en annan ägare och det måste vara ett stort bibliotek som har tillräckliga resurser och kunskaper. En styrgrupp ska finnas som ska bestå av bibliotekschefer, tekniska leverantörer, Danmarks Biblioteksforening och en representant för de danska centralbiblioteken. Statliga medel finns fram till 2012, sedan ska det gå av sig självt, dvs de olika biblioteken som deltar ska bidra till finansieringen.

Liksom i Sverige saknas ett samlat webb-utbud för bibliotekstjänster men koordinat

sker med bland annat Biblioteksvagten.dk, Litteratursiden.dk och andra webbsajter. Samarbete med danska bibliotekstjänsten har inlett omkring katalogresurser. Från den databrunn, TING, som samlar danska dataresurser tas data med anknytning till barn och unga i brunnen SMÅTING. Allt i den ska bli sökbart på olika associativa sätt. I Danmark har man precis som i Sverige många olika biblioteksdatasystem och man använder olika standardiseringsprotokoll för att kunna söka i alla.

Palles gavebod ger många inspirerande infallsvinklar till ett utvecklingsarbete med barnwebben i Sverige och det är naturligt att göra jämförelser med Barnens bibliotek. En centraliserad funktion som både ger och tar av periferin är ett bra koncept. Likaså förefaller det nödvändigt med rejäla resurser för att skapa ett alternativ som klarar den hårda konkurrensen på webben. Det är också viktigt att renodla målgruppen så att budskapet når fram.

På Kulturrådet pågår för närvarande arbetet med att utveckla en portal för barn och ungdomskultur som ska vända sig till vuxna. Det blir en av pusselbitarna i de statliga satsningarna för barn- och ungdomskultur på webben, och den kan komma att påverka andra satsningar.

Artikelförfattaren är handläggare för läsfrämjande på Kulturrådet.

Länkar:

<http://demo.pallesgavebod.dk/>,
<http://www.dr.dk/Ramasjang/index.htm>

Kastar man ut folkbiblioteket med badvattnet?

FOTO: KJELL ARWE RYDÉN

"Folkbibliotekets iver att ersätta traditionen med något nytt är slående. I denna iver befarar jag att vi kastar ut folkbiblioteket med badvattnet", menar Nick Jones. Bilden är en interiör från Bibliotek Forum Nacka.

Det vore fruktbart att betrakta relationen tradition-förnyelse mer som en fortlöpande utveckling och inte som en som handlar om uppbrott och dikotomier, skriver Nick Jones.

AV **NICK JONES**

I APRIL i år pryddes förstasidan av Svenska Dagbladets kulturdeltagande på Bibliotek Forum Nacka. Inne i tidningen fanns fler bilder från biblioteket där jag lever min biblioteksvardag. Artikeln var fylld av faktafel, var på många sätt grund och handlade om hur det svenska folkbiblioteket brottades med identitetsproblem – "Kaffe eller Kafka". Jag har haft svårt att släppa den och dess infallsvinkel. Kanske är det så att jag kände mig träffad på grund av var bilderna var tagna, men jag tror också – fel och brister till trots – att den gav uttryck för något som väckte tankar. I mina tankar har jag hittat många spår varav ett handlar om

hur folkbiblioteket förhåller sig till traditionen. Jag tror detta förhållningssätt kan vara en delförklaring till att man upplever det som att folkbiblioteket brottas med identitetsbekymmer.

Folkbiblioteket behandlar sin tradition illa. Vi på biblioteken är inte ovanliga i vår upptagenhet vid det som är här och nu. Vi är inte heller ovanliga i att strategiskt använda traditionen för att på ett godtyckligt sätt försöka främja intressen i nuet. Detta är min allmänna upplevelse och jag har inte gått vetenskapligt tillväga då jag fäller detta omdöme. Men då jag bläddrar i min pärm där jag samlat artiklar om folkbibliotek från dagstidningar och

från tidskrifter som inte har bibliotek som specialområde, stärks jag i min uppfattning. När man pratar om traditionen i dessa texter pratar man ofta om hyschandet, dålig service, förlegade kvalitetsbegrepp, folkbildning från ovan, ovilja till förändring etcetera. Saker som vi vill bort ifrån. Detta kontrasteras sedan mot sociala medier, ny teknik, kundfokus, användarinflytande, "revolution", "paradigm-skifte" etcetera. Även i den interna biblioteks-diskussionen ser jag denna dikotomi upprätthållas. De positiva exemplen identifieras ofta som brott med tradition. Det nya misstas för det viktiga och bärande. En så bärkraftig idé och tradition som folkbiblioteket, som rest över världen och över tid, bör givetvis inte reduceras på detta sätt.

Jag tror absolut inte att vi stärker folkbiblioteket här och nu genom att felaktigt representera och behandla traditionen illa. Sättet vi förhåller oss till tradition påminner mig om den liberala ideologen John Stuart Mills beskrivningar. Hos honom är traditionen något som begränsar och som måste tillbakavisas av självständiga och fritänkande individer. För annars kommer traditionen oundvikligen att dominera hela samhällen och epoker. Han målar upp en kamp mellan traditionen och de progressiva principerna och om inte traditionen besegras så blir konsekvensen uniformitet och stiltje. Jag tror varken att man kan övervinna eller helt bryta med traditionen. Allt som existerar har ju ett förflutet och inget som sker kan isoleras från sitt förflutna. Det som finns idag är en fortlevnad eller en

reproduktion av något som fanns tidigare. Förändring och nymodighet är modifieringar av det som funnits innan och bestäms därmed av det. Traditionen är alltså en bestämmande faktor som avgör vad nymodigheten blir då den uppstår.

Folkbibliotekets iver att ersätta traditionen med något nytt är slående. I denna iver befarar jag att vi kastar ut folkbiblioteket med badvattnet. Jag läste för en tid sedan om en text av den store Freud, "Mourning and Melancholia", som jag inte läst på många år. Det var nog, såhär i efterhand, ingen tillfällighet att jag plockade fram den just som jag grunade på innehållet till denna text. I texten diskuterar Freud vad som händer om man inte kan konfrontera den sorg och saknad som man känner inför en separation. Förenklat så är alternativen melankoli eller mani. Jag tänker att folkbiblioteket genomgår en sorts separation. Nya villkor, många nedskärningar, många nedläggningar, utmätningskrav och ett annat sorts ifrågasättande bidrar till en separation från det folkbibliotek som en gång var. Tillspetsat kan jag se vår brådska att prata "det nya" och baktala tradition som tecken på att folkbiblioteket kastats in i manin, vilket Freud i nämnda text beskriver som lusten att ersätta den saknade med ett nytt objekt och därmed förneka förlusten. Manin är ett resultat av att inte kunna hantera nuet och att inte kunna hantera den verkliga personen – i vårt tillspetsade fall: folkbibliotek/traditionen – och den egna representationen av den/det.

Jag tror att historikern Mark Bloch hade helt

rätt då han något storslaget sa: "Att missförstå nuet är den oundvikliga konsekvensen av att misskänna det förflutna". En annan fransk historiker, Pierre Rosanvallon, har också sagt en smart sak om historien/traditionen då han kallar den "nuets aktiva laboratorium, inte bara dess bakgrund". Jag tycker alltså att man bör sluta misskänna traditionen och förhålla sig mer aktivt till den. Vilka är de bärkraftiga idéerna? Vad är viktigt? Inte bara lyfta fram traditionen som en negativ kontrastyta då man vill lyfta fram nyheten. Folkbiblioteket återfinns givetvis någonstans mellan tradition och förnyelse. Det kan nog vara så att då man faktiskt inte pratar folkbibliotek utan istället uppehåller sig vid den tvådelade dikotomin så blir frågeställningarna ofta absurda och kan då exempelvis handla om att välja mellan kaffe eller Kafka. Och då är det heller inte konstigt om folkbiblioteket kan uppfattas som identitetslöst.

Jag tycker att det vore nyttigt att istället se relationen tradition-förnyelse, inte som en relation av uppbrott, kontraster, väsensskildhet och dikotomier, utan mer som en fortlöpande utveckling. Det jag efterfrågar kan liknas vid ett språks utveckling. Ett språk kan inte fixeras vid en viss tidpunkt eller ett visst sammanhang. Ord tillkommer och försvinner, och betydelser omförhandlas. Språket förändras genom att grupper och individer förändras och därför behöver få ge utlopp för och uttrycka nya saker – men det är ju fortfarande samma språk kopplat till en specifik historia och identitet. ■

Snabbt, tryggt, enkelt
Handla fraktfritt
på nätet!
www.axielldirekt.com

BBL:s Dubbelkryss

Julpyssel till BBL:s läsare. Anders Lundström har satt ihop ett dubbelkryss. Skriv in svaren på frågorna ovan i rutorna med en siffra. För sedan in respektive bokstav i rutmönstret här bredvid. Har du rätt lösning kan du läsa ett diktцитat. Begynnelsebokstäverna på svaren till frågorna ovan bildar författarens för- och efternamn samt diktens titel.

Kryllar det av strax före val. A	98	41	108	22	39	5			
Oktan för bensin. B	104	83	76	6	30				
Fem barn per dagispersonal. C	48	43	90	10					
Sådan vind kan vara iskall. D	64	53	16	85	67	59	80		
Något att sova i. E	116	35	8	74	113				
Drag för två. F	19	107	75	100	69	91			
Grovt textilmaterial. G	103	26	12	92	37				
Hör man ibland med sprattel. . H	57	9	62	46	81	93			
Skönlitterär genre med sakligt innehåll. I	95	44	99	119					
Kan man kanske av reklamerbjudande. J	32	71	56	118	18	45			
Kan få flygpassageraren att haka till. K	24	79	40	109	65	117	111	73	
Kunde Titanic trots allt. L	105	38	84	7	52	66			
Så kan det gå när ett blir två. M	50	1	36	82					
En tidsfråga. N	20	47	120						
Vilorum. O	34	54	23	102	14				
Ett råskinn bland fåglarna. P	110	70	55	42	68	21	58	88	
Körsnär, revisor och lots. Q	2	72	17	86	60				
Fick en fatwa 1989. R	3	15	44	115	13	101	28		
Hans pappa kunde ofta brusa upp. S	97	11	63	25	77				
Kan ta beslut i kommunalpolitiken. T	49	89	112	87	106				
Ärkebiskop i Lund 1138–77. U	4	51	96	27	33				
Bör nog en partisekreterare vara. V	29	31	78	114	94	61			

	1 M	2 Q	3 R	4 U	5 A	6 B	7 L		8 E	9 H	10 C		11 S	12 G	13 R	
		14 O	15 R	16 D	17 Q	18 J	19 F	20 N	21 P		22 A	23 O	24 K	25 S		
26 G	27 U	28 R	29 V		30 B	31 V	32 J	33 U		34 O	35 E	36 M	37 G	38 I	39 A	
40 K	41 A	42 P		43 C	44 R	45 J		46 H	47 N	48 C	49 T	50 J	51 U	52 L	53 D	54 O
	55 P	56 J	57 H		58 P	59 D	60 Q		61 V	62 H	63 S	64 D	65 K		66 L	67 D -
68 P	69 F		70 P	71 J	72 Q	73 K			74 E	75 F	76 B			77 S	78 V	79 K -
80 D	81 H	82 M		83 B	84 L			85 D	86 Q	87 T			88 P	89 T	90 C	
	91 F	92 G	93 H		94 V	95 I	96 U	97 S	98 A	99 I	100 F	101 R	102 O	103 G	104 B	105 L -
106 T	107 F	108 A	109 K		110 P	111 K	112 T		113 E	114 V		115 R	116 E	117 K		
						118 J	119 I	120 N								

TRE AV FYRA BARN ÖVERLEVER CANCER

Nästan varje dag drabbas ett barn i Sverige av cancer. Forskning har gjort att många fler klarar sig idag än för bara några decennier sedan. Tre av fyra barn överlever. Men i var fjärde familj inträffar fortfarande det ofattbara. Var med och kämpa för livet. Stöd Barncancerfonden.

PG 90 20 90-0
www.barncancerfonden.se
Tel 020-902090

 **BARNCANCER
FONDEN**
VI KÄMPAR FÖR LIVET

*Falkenbergs mobila bibliotek har fått
utmärkelsen*

"Årets bokbuss"

Fellwings Karosseri
har byggt och designat den!

FELLWINGS KAROSSERI
BILLESKOLM Tel 042-75725
Box 87, 280 60 Billsholm

SM i bokberättande

– en afton att minnas

Mia Dimblad kammade hem 1:a pris och även publikens pris...

... silver gick till Margareta Hagman...

... och Eva Töller berättade sig till en bronsplats

FOTO: GÖRAN G. JOHANSSON (ALLA BILDER)

AV HENRIETTE ZORN

"HUR KÄNNS DET", är ofta frågan som ställs till vinnaren. Om jag som jurymedlem i universums första mästerskap i bokberättande för bibliotekarier skulle fått frågan skulle svaret bli: omtumlad, lycklig, full av beundran och lite trött.

Så kändes det när jag i sen timme tog tåget hem från Strängnäs och kulturhuset Multeum där evenemanget gick av stapeln. Omtumlad över den osedvanligt goda och varma stämningen, lycklig över att få ha varit med, full av beundran för de femton modiga som inte bara ställde upp utan också tog uppgiften på största allvar – kåren har all anledning att vara stolt över sina kollegor – och så lite trött efter närmare sju timmars koncentrerad anspänning.

Precis som i konståkning skulle deltagarna tävla med ett 3-minuter långt obligatoriskt program – i det här fallet Selma Lagerlöfs *Kejsaren av Portugalien* – inför jury. Därefter en 3-minuters "friåkning", det vill säga fritt val av vuxenromaner skrivna av svenska författare att berätta om inför både publik och jury. Om någon passerade 3-minutersgränsen blev vederbörande bryskt avbruten av en visselpipa och fick gå av scenen. Sådana var reglerna.

Själv fasade jag en smula inför det obligatoriska programmet: *Kejsaren av Portugalien* framfört 15 gånger!!! Men – och det var en till lika delar fascinerande som intressant upplevelse – det vi i jury fick ta del av var 15 olika ingångar, 15 olika tolkningar, kort sagt 15 olika versioner på denna enda bok, alla unika. Åtminstone jag hade inte tråkigt en sekund.

Christer Hermansson, kulturchef i Strängnäs, som kläckt idén till Bokberättar-SM, ville med evenemanget lyfta både bibliotekarierna och litteraturen eller som det stod i tävlingsinbjudan: "Syftet med Svenskt Mästerskap i bokberättande för bibliotekarier är att uppmuntra bibliotekarier till att bli ännu bättre på att förmedla litteratur muntligt till vuxna och att skapa ett lustfyllt årligt publikt arrangemang, som skapar intresse kring boken och bibliotekens litteraturförmedling."

Det vi i jury hade att väga in i bedömningarna var kriterierna: Förmedling av innehåll, engagemang och lust samt subjektivt uttryck. Jag vågar nog påstå att ingen i juryn tyckte att uppgiften var lätt. Alla deltagare hade någon ting som man fastnade för men sedan skulle hela framförandet vägas samman till en helhet. Det jag själv beaktade, utöver kriterierna, var tex om man läste innantill från manus eller talade mer på fri hand, händer i byxfickorna (inte så bra), om framförandet mest bestod av ett långt referat av handlingen, huruvida berättaren vågade ta plats med eget tyckande eller koppla till någon egen erfarenhet, om boken sattes in i ett sammanhang, originella eller oväntade tolkningar... – i den mån man kunde avgöra det, då måste man ju själv ha läst boken... Ja, inte var det lätt och också i juryn – vilket framgick i den publika delen där röstningen var offentlig – fanns en spännvidd i vad man fäste sig vid och som sedan avspeglade sig i poängsättningen. Och ändå inte. För när juryn räknade samman rösterna fanns tre klara vinnare och inget utslagsröstningsförfarande behövde tillämpas.

Guldet (och även publikens pris) knep Mia Dimblad, Hässleholms stadsbibliotek som

i "friåkningen" bokberättade kring Mare Kandre's *Quinnan och Dr Dreuf* och Kristian Lundbergs *Eldätaren*. På silverplats kom Margareta Hagman, Gävle stadsbibliotek, som sjöng och berättade om Fritjof Nilsson Piratens *Tre terminer* och P O Sundmans *Ingenjör Andrés luftfärd*. Eva Töllner, Bankeryds bibliotek, Jönköping, berättade om *Strändernas svall* av Eyvind Jonsson och *Det gångna är inte en dröm* av Theodor Kallifatides.

Den litterära spännvidden var, som framgår av listan nedan, stor. Publiken och juryn bjöds på en litteraturafton i helformat och branschen visade sig från sin mest kunniga och inspirerande sida. På det sättet kan man säga att det blev en kväll där alla var vinnare.

Följande verk berättades det om:

Selma Lagerlöf: *Kejsaren av Portugalien* x 15

Pär Lagerkvist: *Dvärgen*

Hans Koppel: *Vi i villa*

Katarina Kieri: *Morbror Knuts sorgsna leende*

Sara Lidman: *Regnspira*

Fritjof Nilsson Piraten: *Tre terminer*

Kristian Lundberg: *Eldätaren*

Mare Kandre: *Quinnan och Dr Dreuf* x 2

Ragnar Thoursie: *Ditt ord är ljus*

Eyvind Jonsson: *Strändernas svall*

Eyvind Jonsson: *Krilonsviten*

Katarina Mazetti: *Mitt liv som pingvin*

Carina Burman: *Johan Henrik Kellgren*

Sara Gordan: *En barnberättelse*

Theodor Kallifatides: *Det gångna är inte en dröm*

Moa Martinson: *Mor gifter sig*

"Biblioteksutlåningen snarare hjälper än stjälper försäljningen"

Elib:s vd Johan Greiff välkomnar debatten om e-boksutlåningen på folkbiblioteken.

Det har på sistone varit diskussion på väldigt många håll om modellen för utlåningen av digitala böcker på bibliotek, vilket är en både intressant och svår fråga. Inte minst gäller detta naturligtvis den uttömliga artikeln i Biblioteksbladet nr 9/2010, som tog upp tre viktiga punkter:

- Affärsmodellen – vad man betalar för, vem som betalar vem, och hur man kan kontrollera kostnaden
- Urval – vad har biblioteken tillgång till och vem styr detta
- Tillgänglighet – hur enkelt och med vilken hård- och mjukvara kan böckerna läsas

Vi tänkte berätta lite om hur vi ser på saken, och ge lite information och bakgrund till varför det ser ut som det gör.

Den nuvarande prismodellen är utarbetad i samråd med Stockholms Stadsbibliotek och flera förlag, och priset är satt utifrån att bibliotekens utslagna kostnader för ett fysiskt utlån – inklusive inköp, lön till bibliotekarier, lokalhyra, länehantering etc – då beräknades det till 38 kronor. Av de 20 kr som biblioteken betalar per e-bokslån går 10 kr till förlaget (och därmed författaren), medan 10 kr går till att täcka våra kostnader inklusive licens för kopieringsskydd, support till både bibliotek och låntagare och drift av systemen. Tanken bakom vår nuvarande modell är att biblioteken till en låg startavgift ska få tillgång till ett brett sortiment och sedan enbart betala för det de faktiskt lånar ut. De får även kontroll över sina kostnader genom att de kan sätta en övre gräns för hur mycket de vill låna ut så att de kan vara säkra på att inte överstiga sin budget om de inte själva väljer att göra det. Givetvis är andra affärsmodeller alltid tänkbara, men det är viktigt att minnas att "annan" inte med nödvändighet innebär "billigare", speciellt som flera förlag redan nu tycker att ersättningen är för låg. Om man till exempel ser till en licensmodell liknande den som amerikanska Overdrive använder, där biblioteken själva väljer ut de titlar de vill ha och sedan köper in individuella licenser för de böcker de vill ha i sortimentet, skulle bara startkostnaden för att få motsvarande sortiment som de har idag (i skrivande stund ca 2400 titlar) femton-dubblas. Notera då också att varje licens bara

gäller en bok åt gången; vill man att två låntagare ska kunna läsa samma bok samtidigt behöver man köpa två licenser, givetvis till dubbel kostnad.

En stor fördel med den nuvarande modellen är att alla bibliotek – såväl Stockholm som Sorsele – får tillgång till alla e-böcker som överhuvudtaget godkänts för utlåning, från stora och små förlag, utan att det finns en instegströskel som bara de stora kommunerna har råd med, och utan att det kostar dem något extra att ha smalare titlar i sortimentet eller ta in nya titlar. I dagsläget finns 80 % av vårt e-bokssortiment – alltså 80 % av alla svenska e-böcker som överhuvudtaget finns utgivna – på landets bibliotek. De kan sedan själva välja att plocka bort eventuella titlar som de inte vill ha i sitt sortiment. Man bör hålla i minnet att det idag inte finns något undantag i upphovsrättslagen för att få låna ut digitala böcker, och därmed är det upp till förlagen att avgöra om de vill att deras böcker ska finnas på biblioteken eller ej. Detta är givetvis i sin tur delvis beroende av om de tycker att de får en skälig ersättning för det.

En annan fråga som togs upp i artikeln gällde Adobe Digital Editions, den programvara vi använder för att kopieringsskydda böckerna. Vi håller med om att den inte är den mest användarvänliga – vilket också är ett av skälen till att vi sköter support åt biblioteken – men i dagsläget är den tyvärr inte möjlig att undvika. Skälet till detta är att e-böckerna, till skillnad från de som säljs, måste kunna tidsbegränsas och kopieringsskyddas. I dagsläget är Adobe Digital Editions den överlägset mest spridda lösningen för detta, det är den som används av snart sagt alla utländska bib-

liotek och återförsäljare förutom Amazon och Apple, och det är därmed den som fungerar i alla läsplattor – inklusive numera iPad och iPhone. Om vi skulle utveckla ett alternativt system på egen hand skulle följden alltså bli att det inte skulle fungera i några läsplattor, och att böckerna kanske skulle bli lättare att låna men i princip omöjliga att läsa.

För oss på Elib är det en självklarhet att alla böcker, både digitala och fysiska, ska finnas på biblioteken, och vi välkomnar givetvis den här debatten i förhoppningen om att man ska kunna hitta en modell som passar både små och stora bibliotek och förlag. Vi är övertygade om att biblioteksutlåningen snarare hjälper än stjälper försäljningen, precis som den gjort hittills. Det är fortfarande fler e-böcker som lånas än som säljs, även om försäljningen nu börjar hinna ikapp. Samtidigt är flera förlag väldigt oroliga över att utlåningen ska kannibalisera på försäljningen, och i och med att de har rättigheterna till böckerna är det inte någon självklarhet att biblioteken ska få obegränsad utlåning av e-böcker; det måste lösas genom samförstånd mellan bibliotek och förlag. Om detta inte sker finns en risk att flera förlag helt enkelt sätter stopp för biblioteksutlåningen eller kräver ännu hårdare begränsningar. Som ett skräckexempel kan nämnas situationen i Storbritannien, där biblioteken enligt de senast föreslagna reglerna enbart får låna ut e-böcker inom bibliotekets fysiska väggar.

Just därför är vi mycket positiva till att diskussionen kommit igång på allvar, och ser fram emot att hjälpa till att stödja en fruktbar dialog mellan förlag och bibliotek.

JOHAN GREIFF, VD, ELIB AB

LAGERRENSNING!

Se aktuella produkter på vår hemsida

www.biketjanst.se

GÄLLER T.O.M. 23 DECEMBER 2010. GÅR EJ ATT KOMBINERA MED EV. ÅTERFÖRSÄLJARRABATTER!

BIKETJANST

"Koordinera mera!"

En modern digitaliseringsstrategi handlar om att bygga en infrastruktur för att systematiskt och kontinuerligt lyfta kulturarvet in i den digitala världen. En grundläggande förutsättning är reformer på upphovsrättens område. Och samordning. Centralisering och stordrift är nyckelord i sammanhanget, anser Lars Ilshammar och Kajsa Klein.

I en understreckare i våras (SvD 19/3) målade Pelle Snickars, forskningschef på KB, upp en frestande bild av digitaliseringens potential för humanvetenskapen. Inskanning kan ge mängder av ny kunskap i framtiden, menade han. Och inte nog med det: För första gången i världshistorien kan vi slippa ifrån gallringens dilemma. Vi behöver inte längre gissa vad framtiden kommer att fråga efter, det är faktiskt möjligt att spara allt som föds digitalt.

Perspektivet svindlar. Men, det finns en praktisk hake. För att detta ska kunna förverkligas krävs framåtsyftande beslut och investeringar. I den svenska kontexten spelar Snickars egen institution en nyckelroll. För en utomstående betraktare tycks det dessvärre som att det på KB just nu råder viss förvirring och splittring, för att uttrycka sig mildt, när det gäller inställningen till digitalt material.

Belysande för detta är en annan understreckare (SvD 3/2) om den sk e-pliktsutredningen av Magdalena Gram, biträdande riksbibliotekarie. I texten listas en lång rad problem som digitaliseringen antas föra med sig för nationalbiblioteket. Artikelns uppgivenhet inför en påträngande samhällsförändring kan också tas som exempel på en vidare sjuka bland svenska minnesinstitutioner.

Man väntar på någon annan. Man radar upp svårigheter. Man letar år efter år efter den perfekta tekniska lösningen. Eller startar små isolerade projekt utan sammanhang och utan någon övergripande idé om vilket material som är mest angeläget att bevara och tillgängliggöra. Så uppstår en arkipelag av slumpvis utspridda digitala öar i den analoga oceanen. De stora pengarna – resurser saknas trots allt inte – lägger man inte sällan på att helt i onödan utveckla egna programvaror eller på att köpa in dyr hårdvara.

Vad är då alternativet? I fallet med e-plikt-lagen borde det inte vara svårt att formulera. KB drev fram tills avbrottet vid årsskiftet, en framgångsrik och internationellt vägledande insamlingsverksamhet av webbsidor. Den kallades Kulturarw3 och tekniskt hade den fungerat som en klocka sedan 1996. Det självklara svaret på problemet med hur digitala pliktleveranser ska utformas är alltså att inte bara bygga vidare på erfarenheterna från Kulturarw3, utan också att utveckla den tjänsten till något riktigt bra.

Den utmaning KB borde koncentrera sig på är snarare att komma till rätta med det som varit Kulturarw3:s stora svaghet: begränsningarna i tillgängligheten till det bevarade webbmaterialet. Hittills har denna forskningsresurs i praktiken varit omöjlig att använda. Vilket för övrigt inte enbart är nationalbibliotekets fel, utan främst beror på absurda tillämpningar av integritets- och upphovsrättslagstiftning. Att hitta en lösning brädskar, 2010 har redan gått förlorat. Hur många fler månader av svenskt webbmateriale ska offras?

I ett större perspektiv handlar dock en modern digitaliseringsstrategi, som just nu efterfrågas av kulturdepartementet, inte i första hand om att välja rätt metod för enskilda materialkategorier, utan om att bygga en infrastruktur för att systematiskt och kontinuerligt lyfta kulturarvet in i den digitala världen. Det rör sig såväl om att digitalisera analogt material som annars hotas av förgängelse som att finna pragmatiska former för att inkludera det i vår nutid helt dominerande "digitalt födda" materialet.

Digitalisering är inte bara en fråga om själva den tekniska överföringen. Ännu mer centralt är att bygga upp högkvalitativa, uppdaterade och användaranpassade kataloger, metadata och sökverktyg. Utan sådana redskap blir det digitaliserade materialet oåtkomligt, eller i bästa fall uttryckt ur sitt sammanhang som några smakprov från en i övrigt osynlig och okänd anrättning.

En grundläggande förutsättning är reformer på upphovsrättens område. Det är tecken på uppenbart orimligt att arkiv och museer ska kunna hävda egen upphovsrätt till skannade

eller avfotograferade kopior av kartoriginal från 1600-talet. Lika orimligt är att Sveriges Radio och Sveriges Television förfogar över enorma programarkiv, betalda med licensmedel, som inte kan göras tillgängliga av upphovsrättskäl.

All denna musik, alla dessa bilder, all humor, alla lögnar, alla kloka ord, alla dramatiska och vardagliga ögonblick; är det inte detta som är vår gemensamma historia? Varför ska vi då nöja oss med den allra senaste månadens program? I vems intresse ska åtta decenniers programproduktion i allmänhetens tjänst gömmas och hemlighållas? I Danmark har en lösning förhandlats fram under regeringens förmedling, som öppnar Danmarks Radios arkiv för allmänheten. Det går i Sverige också, om viljan finns.

En utgångspunkt för reformer bör vara att kulturarvsmaterial som en gång har finansierats med skattepengar ska fortsätta att vara fritt tillgängligt också i digital skepnad. Vidare är det nu hög tid att finna en lösning på det utbredda problemet med okända upphovsrättsägare och föräldralöst material.

Flertalet arkiv, bibliotek och museer känner sig idag hotade av upphovsrättens allt militantare bevakare och klämmer på sitt material, rädda för att något hemskt kan hända om de låter texter och bilder flöda fritt. Denna rädsla behöver stillas om vi menar allvar med paroller som att kulturarvet ska digitaliseras och tillgängliggöras i nya former. Men då krävs aktiva insatser på det politiska planet. Inget tyder på att institutionerna har kapacitet att klara uppgiften själva.

Den nya upphovsrättsutredningen adresserar några av dessa problem i sitt delbetänkande. Man framhåller vikten av förenklade processer för rättighetsklarering för arkiv och bibliotek och föreslår avtalslicenser som skulle underlätta för radio och tv att återanvända sina programarkiv. Vad som blir av förslagen när de har manglats genom remissmaskineriet återstår dock att se. Utredningen har redan fått mothugg från upphovsrättsorganisationer.

I väntan på ny lagstiftning skulle de berörda aktörerna förslagsvis kunna börja i

den praktiska änden med att tillgängliggöra det äldsta och därmed redan fria materialet. Då får användarna åtminstone en halvfull skattkista att ösa ur till att börja med. Finns det ingenting på kistbotten är risken stor att de vänder sig till andra, sämre men tillgängligare, källor.

Sedan finns enligt vår mening en stor samordningspotential. Om varje enskild aktör själv ska ta ansvar för digitaliseringen kommer det oundvikligen att leda till kraftig suboptimering. Dessutom riskerar långtidslagren att bli inkompatibla. För att undvika detta vore det naturligt om de stora aktörerna som KB, Riksarkivet och Riksantikvarieämbetet bildade ett konsortium som erbjöd sig att lösa frågan gemensamt för hela kulturarvssektorn. Centralisering och stordrift kan i det sammanhanget fungera som nyckelord.

Det vore förstås en stor fördel om överenskommelser om tekniska standarder för filformat, upplösning m m kunde göras på europeisk och global nivå. Att nationalstaten är otillräcklig i sammanhanget behöver man bara snegla på webbaktörer som Google och Europeana för att konstatera.

När grundläggande frågor som dessa förhoppningsvis har fått sin lösning och digitalisering och mottagande av digitalt fött material därmed på allvar kan bli aktuellt, kommer urvalsproblematiken att hamna i centrum. Här väntar nästa frågebatteri. Ska materialet digitaliseras för att räddas undan historiens förgängelse eller i första hand för att tillgängliggöras? Tyvärr lär det ibland bli nödvändigt att välja väg, eftersom allt inte kan stoppas i skannern på en gång.

Vi har också anledning att ställa frågan: tillgängliggörande för vem? Är det allmänhetens intressen som ska ställas i fokus (en allmänhet som i så fall måste representeras av någon/några), är det en forskarstyrd digitalisering som bör eftersträvas (forskarintresset är knappast heller någonting homogent) eller ska utgångspunkten vara institutionsmedarbetarens olika specialintressen – lite 1600-tal, lite 40-talistromaner?

Till sist återstår frågan om vem som ska göra jobbet. Hittills har det betraktats som

mer eller mindre självklart att minnesinstitutionerna bygger upp egna teknikparker och anställer experter som sedan drar igång stort upplagda internprojekt. Men det är ingalunda givet att institutionerna själva är bäst rustade eller lämpade för att ta på sig sådana uppgifter. I många fall vore det naturligare om de strävade efter en arbetsdelning med, på det tekniska området, kompetenta privata aktörer.

Båda parter borde ha något att vinna på ett sådant partnerskap. Minnesinstitutionerna slipper de tunga teknikinvesteringarna och kan koncentrera sina begränsade resurser på det man är bäst på: urval, katalogisering och tillgängliggörande. Genom att bli beställare av externa digitaliseringstjänster lämnar man samtidigt viktigt stöd till en ny dynamisk bransch under utveckling.

Det borde vara en högprioriterad mission för alla inblandade att ge spridning åt insikten om att en infrastruktur för digitalt kulturarv (såväl det digitalt födda som det som digitaliseras) är viktig och nödvändig. Och ja, detta kommer att kosta pengar. Som alla infrastrukturer genom historien, skulle man kunna tillägga. Vi menar att det här är rimligt att jämföra med järnvägar och elnät som visserligen knappast gett vinster på kort sikt men varit långsiktigt gynnsamma för hela samhället.

För att gjuta liv i en nationell digitaliseringsstrategi behövs extraordinära insatser. Eftersom devanligast minnesinstitutionerna fungerar som traditionella stuprör och Kul-

turdepartementet inte bör driva krav mot sig självt – risken är då att man snabbt övertygar sig om att allt är bra som det är – borde en extern digitaliseringskoordinator tillsättas.

En stark, central företrädare med nationell och internationell överblick, placerad utanför regeringskansliet, är vad det digitala strategiarbetet behöver för att bli operativt. Men då gäller det förstås att både ha aktörernas förtroende och vara utrustad med verklig makt att peka ut en gemensam färdriktning. Erfarenheter att bygga vidare på finns redan från den nationella koordinatören för museiområdet som tillsattes härom året. Vår avslutande rekommendation lyder därför: koordinera mera!

LARS ILSHAMMAR

Historiker med inriktning på informations- teknik och politik samt institutionschef för Arbetarrörelsens arkiv och bibliotek.

KAJSA KLEIN

Undervisar i medie- och kommunikationsvetenskap vid Högskolan Dalarna. Hon har länge arbetat med frågor om internets roll för gränsöverskridande demokrati och yttrandefrihet.

*Vi önskar alla våra kunder
en riktigt God Jul*

KIITOKORI
SPECIAL VEHICLES
www.kiitokori.fi

Självbetjäning – för vem och på bekostnad av vad?

I uppsatsen "Meröppet eller personallöst" har Lars Månsson och Amanda Svensson undersökt hur dagspressen skildrar de obemannade biblioteken och vad det innebär för yrket när journalister beskriver verksamheten i ordalag som självbetjäning och obemannat.

AV MARIELOUISE SAMUELSSON

NÄR OBEMANNADE bibliotek får medial uppmärksamhet betonas tekniska lösningar och säkerhetsfrågor. Hur påverkas omvärldens syn på bibliotekarier av den uppmärksamheten? Framstår det som att bibliotekarier relativt oproblematiskt kan ersättas med ny teknik? Eller att bibliotekariens centrala uppgift är att vakta biblioteket mot stöld och skadegörelse?

I uppsatsen "Meröppet eller personallöst?" lyfter Lars Månsson och Amanda Svensson fram underliggande budskap och attityder som förmedlas i dagspressen. De gör det främst genom att jämföra danska och svenska tidningars bevakning av införandet av obemannade bibliotek. Författarna hejdar sig redan vid uttrycket "obemannade". Är det ett neutralt, positivt eller negativt begrepp? Vad innebär det om journalister beskriver biblioteksverksamheten som "betjeningsfri" jämfört med att tala om ett bibliotek med "självbetjäning". Förändras yrkets status om man talar om "personal" istället för "bibliotekarier"?

Ordet "succé" i rubriker är en positiv beskrivning, men kräver följdfrågor: För vem är det obemannade biblioteket en succé? För låntagarna eller för kommunernas ekonomi?

Lars Månsson och Amanda Svensson har utgått från 33 danska och 34 svenska dagspresstexter. Deras arbete blir också en jämförelse mellan de två ländernas folkbiblioteksverksamhet i stort.

Historiskt finns likheter i att folkbiblioteken växte fram i början på förra seklet som resultat av samhällsomvandling, urbanisering

och industrialisering. Men det finns också skillnader: Danmark var tidigt ute med en bibliotekslag, den infördes 1920 i samband med upprättandet av "Statens bibliotekstilsyn" och en expansiv period för biblioteken. I Sverige dröjde det till 1997 innan vi fick en bibliotekslag – i en tid av återgång då den traditionella folkbiblioteksverksamheten ansågs vara hotad.

Månsson och Svensson beskriver utvecklingen från tron på bibliotekens folkfostande roll till en samtid då biblioteken har "avtraditionaliserats". Marknadsorientering, besparingar och självfallet den nya digitala tekniken har förändrat bibliotekarierollen till att handla om sådant som att "organisera information". Bibliotekarien är inte särskilt framträdande när danska och svenska medier rapporterar om de nya obemannade biblioteken. Undantag är debattinlägg som är vanligare i svenska medier än i de danska.

Uppsatsen tar också upp fenomenet bokomater. 2004 kunde tidningarna rapportera om "Världens första bokomat" på Lidingö. Men det var Danmark som 2007 var först med de obemannade biblioteken, det vill säga att ge låntagare tillträde också när det inte finns bibliotekarier i tjänst.

Den danska biblioteksinnovationen sammanfaller med en centraliseringsprocess då kommuner slogs samman och bibliotek försvann. De obemannade biblioteken lanserades bland annat som ett sätt att rädda nedläggningshotade bibliotek, vilket också rapporterades i pressen som skrev om kampen för överlevnad och statens försök att dölja nedskärningar.

Hösten 2009 öppnas efter dansk modell *Det meröppna biblioteket i Veberöd* utanför Lund. Sydsvenskan rapporterar om svensk premiär

för "öppettider utan personal och med fingeravtryck istället för lånekort". Under rubriken "Danska gillar självbetjäning" fanns samma dag ett reportage om förebilden för Veberöd: biblioteket i danska Gjern som "utökat öppettiderna från 23 till 76 timmar per vecka, utan att anställa mer personal". Några månader senare handlar flera av de svenska rubrikerna om "succé" för självbetjäningen i Veberöd även om artiklarna också tar upp "orosmoment", som att "personalen i Veberöd får samtal från bibliotekschefer som funderar på att ha helt personalfria bibliotek".

De som kommer till tals, i såväl det svenska som det danska materialet, är oftast bibliotekschefer. Dessa blir talespersoner också för bibliotekarier och användare.

Uppsatsförfattarna konstaterar att svenska tidningar ofta väljer orden "obemannade" eller "personallösa", alltså en betoning på avsaknaden av bibliotekspersonal.

Lars Månsson och Amanda Svensson drar slutsatsen att detta hör ihop med att den traditionella bibliotekarierollen har en stark ställning i det offentliga samtal som dagstidningarna utgör. I dansk press är bibliotekarien inte lika intressant. De attityder som förmedlas är oftare positiva till "åbne biblioteker" vilket enligt uppsatsförfattarna är kopplat till en tro på självständiga och rationella biblioteksanvändare. Den svenska nyhetsbevakningen är mer påverkad av kritiska inlägg från forskare vilket inte märks på samma sätt i dansk press. En av slutsatserna blir att tanken om folkbiblioteket som upplysningsprojekt lever kvar i svenska medier medan dansk nyhetsförmedling mer understryker användarvänlighet. Skillnaden mellan ländernas mediebilder av obemannade eller meröppna bibliotek är dock inte så stor. Dominerar gör, både i Sverige och

Annina Rabe

Reclaim the bibliotekarie!!!

i Danmark, tron på den nya tekniken som det som sätter dagordningen för biblioteksverksamheten.

Man kan se det som att bilden av biblioteken därmed har förändrats, från att ha uppfattats som en ideologisk del av samhällsbygget till att vara något tekniskt, rationellt. Uppsatsen skiljer på ideologiska och tekniska förändringar av biblioteksverksamheten. Samtidigt visar Månssons och Svenssons infallsrika och mycket välskrivna genomlysning att tilltron till ny teknik också den är ett slags ideologi, ett nytt upplysningsprojekt och en ny tro på den enda, rätta vägen. De konstaterar att avsikten att med de obemannade biblioteken skapa "tillgänglighet" påminner om 1970-talets "allaaktivitetsdiskurs". Vidare konstaterar de att bibliotekschefer och politikers skäl för förändring "snarare liknar retoriska figurer än konkreta verksamhetsmål". Målsättningen att tillgängliggöra och utveckla uttrycks i så vaga termer att de i stort sett kan fyllas med vilket innehåll som helst och bortser från att "utveckling" kan ske i både positiv och negativ riktning. ■

Lars Månsson och Amanda Svensson: Meröppet eller personallöst? En diskursanalys av diskussionen i svensk och dansk dagspress om de obemannade biblioteken. Examensarbete (30 högskolepoäng) i biblioteks- och informationsvetenskap för masterexamen inom ABM-masterprogrammet vid Lunds universitet.

JAG HAR haft anledning att fundera över Framtiden (med stort F på sistone). Då menar jag inte min egen framtid i första hand – även om framtidsfunderingar av alla slag inte sällan utmynnar i en rent personlig och självcentrerad dödsångest. Nej, jag menar kulturens framtid. Bibliotekens framtid. I en ny antologi om framtidens kultur, *Framtiden är nu*, har jag skrivit ett litet kapitel om hur biblioteken kommer att se ut 2040 – fast som alltid när man skall spekulera om sådant som ännu inte inträffat kom det kanske att handla mer om nutiden.

Vad gäller framtidsvisioner är jag uppväxt i en tid då Framtiden fortfarande framstod som ett slags diffus Star Trek-värld fylld av osannolik teknologi och stela människor i likadana overaller. Dagens ungdom, har jag märkt, har något mer realistiska framtidsvisioner. Tekniken framstår inte längre som en fiende man måste underkasta sig. Morgondagens människor kommer inte att se ut som om de bodde i rymden. En sak som jag inte fick med i den där texten men känner mig alltmer övertygad om, är dock att det nästan inte kommer att finnas några yrken kvar år 2040. Bara generalister som kan göra "allt" och så bemanningsföretag förstås, beredda att fylla varje lucka. Nisse på Manpower är framtidsmänniskan nummer ett.

Jag raljerar lite nu förstås, men nog lever vi i en tid där professionen, professionalismen, expertisen, står ganska lågt i kurs? Titta bara på bibliotekarieryrket. Från att historiskt ha varit expertguider till världslitteraturen och gyllene vägledare till all världens information består bibliotekariens arbetsuppgifter idag av en mängd andra sysslor, från bokuppsättning till i vissa fall toalettstädare. Det är vardagen på många bibliotek i nedskärningarnas

Sverige där man dessutom i allt högre utsträckning börjat använda personal från bemanningsföretag på biblioteken. Tre dagars utbildning i bibliotekshantering får de innan de släpps loss bland låntagarna, berättade en bibliotekarie för mig häromdagen. I vissa fall blir det säkert jättebra. Men vilken roll får professionen om det bara krävs tre dagar för att lära sig jobbet?

Allt möjligt skall bibliotekarien kunna göra, dock inte köpa in böcker – det tar alldeles för mycket tid från det där andra viktiga som skall göras. Den kompetensutvecklande aspekten av inköpsproceduren är kort sagt inte viktig i dag. Ingen skall ju i alla fall vara expert, alla kan göra allt. Man kan bara hoppas att samma yrkesfilosofi inte tillämpas på sjukhus eller flygplan.

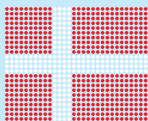
Förresten kan man väl vara tacksam om det över huvud taget arbetar några människor på biblioteken år 2040. Helt obemannade bibliotek är som ni vet också en växande trend som också sitter fint i nedskärningstider. Kanske är min generations Star Trek-inspirerade framtidsvisioner inte helt förlegade i alla fall. Varför slösa mänsklig arbetskraft när man lika gärna kan ha maskiner som utför samma jobb? De kan också programmeras till att ge råd i informationssökning eller litteraturval – en hypersensibel detektor läser snabbt av vilken typ av människa du är och avgör utifrån det vad du vill veta och vad du vill läsa. I stället för alla de "jag minns min barndoms bibliotekarie"-historier som min och äldre generationer älskar att berätta, kommer framtidens barn att minnas sin utlåningsrobot.

Nej, ni hör ju. Det där är ju alldeles vansinnigt. Dags att slå tillbaka. Jag föreslår härmed en ny folkrörelse för 2011 – Reclaim the bibliotekarie.

AV TOTTIE LÖNN

DANMARK

Sämre tider

Efter de uppmuntrande bibliotekssiffrorna från 2009, som vittnade om positiva tendenser i biblioteksutvecklingen, kommer nu dystra signaler om stora nedskärningar i budgetarna. En ny tendensundersökning gjord av Danmarks Biblioteksforening visar nämligen att nästa år blir ett tufft år för biblioteken. Undersökningen har besvarats av 96 av landets 98 kommuner. Hela 76 procent får reducerad biblioteksbudget. Mest drabbas detta personalen och nu är det tal om rena avskedanden, inte om sk frivilliga avgångar. Tre fjärdedelar planerar att spara på personalen. Materialinköp och öppningstider drabbas också. En tredjedel minskar öppettiderna och var femte kommun kommer att stänga filialer. Bokbussar läggs också ner. Læsø Kommune står för de mest drastiska nerskärningarna med 16,5 procent.

Det finns ändå undantag. I sex av kommunerna är det tal om en liten ökning av budgeten i förhållande till 2010 och 16 av kommunerna får samma budget som i år.

Det är frågan om en tendensundersökning så förändringar kan naturligtvis ske, även om tidigare års undersökningar har slagit in. I dansk press har budgetundersökningen uppmärksamats på flera håll och många protesterar. Kanske kan det få någon effekt.

(www.dbf.dk/budget2011, m fl)

Dataspel kulturarv

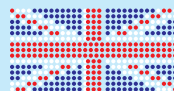
Enligt lag ska det danska nationalbiblioteket bevara dataspel som en del av det danska kulturarvet. Fysiska medier, främst cd-rom och dvd, skall pliktlevereras av producenten, men Nationalbiblioteket och statsbiblioteket står för insamlingen på nätet. Nationalbiblioteket anser sig inte ha kapacitet för att klara detta och efterlyser därför en central aktör i dataspelsbranschen som kan informera biblioteket varje gång ett dataspel ges ut, oavsett i vilket formatet.

(Børsen 22/11)

Välkommen utländsk arbetskraft

Danskboende utländska medarbetare, "expats", och deras familjer bjöds på informell middag på 17 av landets bibliotek en dag i november, skriver bla Dagbladet. Sammanlagt 300 utlänningar deltog. Projektet heter "Newcomers" och syftet med middagarna var att dessa "expats" skulle lära känna sina danska motsvarigheter. Avsikten var också att visa vad biblioteket kan göra för just denna grupp. En "expat" är en utlänning som kommit till Danmark för att arbeta. Inte att förväxla med invandrare eller flykting.

ENGLAND

Kursbiblioteket i fickan

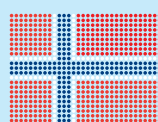
University of Leeds har gett fler än 500 medicinstuderande en egen iPhone med tillgång till referensböcker, handböcker och föreskrifter, enligt BBC News. Telefonerna ska också användas för kontakt mellan handledare och studenter när de har sin praktik vid sjukhus och mottagningar. Det är alla fjärde- och femteårsstudenter som får en iPhone.

Det är en kostnadseffektiv hjälp. Telefon och anslutning kostar 380 pund per student. Det är en bråkdel mot de 50 000 pund per år och student som det kostar att utbilda en läkare.

Blir en iPhone stulen kan innehållet tas bort via fjärrkontroll. Telefonen måste också lämnas tillbaka efter avslutad utbildning. University of Leeds anses ge den bästa medicinska utbildningen i Storbritannien och visar nu även att man ligger före när det gäller att utnyttja modern teknik i utbildningen.

Användningen av iPhones sprider sig vid universiteten i Storbritannien, enligt BBC News. Förra året gav tex University of Central Lancashire nya studenter introduktionshjälp som omfattade karta och information om service och lokala kommunikationer.

NORGE

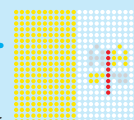
Bergensmusik

Ett exempel på hur ett samarbete mellan ett bibliotek och en lokal-

tidning kan se ut är det mellan musikavdelningen vid Bergens offentliga bibliotek och Bergensavisen. Varje fredag har biblioteket en stående spalt i tidningen. Där presenterar musikbibliotekarien Trond Blom band och musiker från staden genom att skanna in skivomslag och text. Textinformationen läggs också samtidigt ut på bloggen "Skatter og rariteter", <http://skatter.origo.no>. Biblioteket har tvåtusen titlar "Bergensmusik" på cd och vinyl. Musikbibliotekarien Trond Blom kan sitt ämne. Han har tidigare arbetat med det i samband med böckerna *Norsk pop- og rockleksikon* och *Rock og sprell mellom syv fjell*.

(Bibliotekforum 2010:9)

VATIKANSTATEN

Vatikanbiblioteket

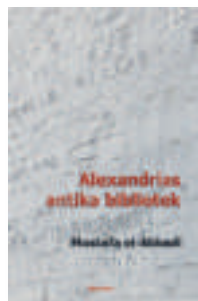
Vatikanens ärevördiga bibliotek "Biblioteca Apostolica Vaticana" är nu åter öppet efter flera års reparationer, som enligt uppgift kostat motsvarande 85 miljoner kronor.

Vatikanbiblioteket grundades 1448 av påven Nikolaus V men har sitt ursprung i senantiken. Den nuvarande byggnaden är från 1588. När den stängdes för reparation i juli 2007 var den i uselt skick. Golvet bägnade och både det och taket måste förstärkas. Även säkerhetsvalvet där värdefulla manuskript förvaras behövde extra brandskydd, nya elledningar, fuktighetskontroll och dammreducering. Allt detta har nu rättats till. Samtidigt med ombyggnaden passade man naturligtvis på att se över och omorganisera samlingarna, som omfattar cirka 1,6 miljoner böcker, kartor, teckningar, gravyrer, 75 000 manuskript och tusentals dokument och bokrullar. Bland alla omkring 8 500 inkunabler och andra sällsyntheter, finns också drottning Kristinas omfattande bibliotek och handskriftsamling som hon tog med sig till Rom och som slutligen hamnade här. Biblioteca Apostolica Vaticana anses vara ett av världens förnämsta bibliotek. För att hindra stöld har biblioteket nu också kamerateövervakning.

Mustafa el-Abbadi

Alexandrias antika bibliotek: dess liv och öde

ALHAMBRA, 2010

Professor Mustafa el-Abbadi berättar lärt och engagerat om biblioteket i Alexandria. Boken har några år på nacken men föreligger först nu på svenska. Given mýsläsning i vinterrusket!

Alexandria var under den hellenistiska tiden ett centrum för vetenskap och kultur. Lärda män kom från världens alla hörn för att studera skrifter som fanns i bibliotekets omfattande bestånd och för att diskutera med andra tänkare. Även några lärda kvinnor var verksamma i Alexandria. Åtminstone periodvis var de ptolemaiska härskarna relativt liberala. Endast här tycks det till exempel ha varit tillåtet att använda riktiga förbrytarlik vid anatomilektioner vilket gav viktiga tillskott till den medicinska kunskapen.

Teologer från olika religiösa grupper satt – för det mesta fredligt – sida vid sida och studerade. Många översatte sina respektive urkunder åt det ptolemaiska biblioteket. Det fanns också ett intresse hos härskarna för att skapa en sorts hybridkult som både greker och infödda egyptier i Alexandria kunde hänge sig åt. Företrädare för de olika religiösa systemen fick sätta sig ner och förhandla och kompromissa. Till sist hade man en flexibel lösning i form av en gud som hette Osorapis eller, mer lättuttalat, Sarapis. Denne kunde av de grekisktalande även kallas för Dionysos, Zeus, Pan eller något annat.

Det viktiga arbetet med att överföra judarnas heliga skrifter till grekiska skedde även det i Alexandria. Trots att det stora imperiet delades efter Alexander den stores död upprätthöll ändå de olika nybildade rikena diplomatiska förbindelser med varandra. Även från så avlägsna platser som Indien kom det ambassadörer och andra besökare till ptolemeernas huvudstad. På 200-talet före Kristus ska det till och med ha vandrat buddhistmunkar på gatorna i Alexandria. Sådana uppgifter sätter fart på fantasin. Kanske tog de fromma judarna som jobbade med bibelöversättning-

arna ibland fikapaus tillsammans med några schysta buddhistmunkar. Man frågar sig om det i själva verket är därför det finns paralleller mellan det buddhistiska budskapet och delar av det idéstoff som några hundra år senare skulle sammankopplas med Jesus?

Det var också Alexandriabibliotekets berömda bibliotekarier som slutgiltigt bestämde vilka verk som skulle bli klassiker. De antika författare som inte fick komma med på bibliotekariernas listor är idag bortglömda. En påminnelse om hur ansvarsfullt vårt dagliga arbete är. Det är vi bibliotekarier som bestämmer vilken uppfattning framtidens människor ska ha om det förflutna.

JAN HOFF

S:t Larsbiblioteket, Lund

Bertil Jansson

Bibliotekarien: Om yrkets tidiga innehåll och utveckling

VALFRID, 2010

Fritt digitalt tillgänglig på:

<http://bada.hb.se/bitstream/2320/6293/4/Janssonavh.pdf>

Ett populärt ämne för magisteruppsatser i biblioteks- och informationsvetenskap har varit synen på bibliotekarien eller hur yrkesrollen uppfattas av omgivningen. Mindre har man sysslat med yrkets egentliga innehåll – vad

utmärker egentligen bibliotekariens arbete och vilka historiska rötter kan man finna? Författaren Bertil Jansson har i sin doktorsavhandling gått till källorna. Ambitionsnivån är hög. Jansson följer yrkets framväxt i Europa från 1475 till 1780. Det är ett väldigt lärdomsspann som här ska gestaltas i vetenskaplig form.

Hur går Jansson tillväga? Lyckas han ge liv till dessa för många tämligen obekanta bibliotekarier, lärdomspersoner i sin tid, och de välkända institutioner och sammanhang som de verkade i? Det handlar om den katolska kyrkans Vatikanbibliotek, hertig Julius bibliotek i Wolfenbüttel och universitetsbiblioteken i Cambridge, Oxford, Strasbourg, Sorbonne, Lund och Uppsala. Dessa biblioteks framväxt finns naturligtvis skildrade i ett flertal verk – men hur vinklas det i en avhandling som bör vara ett prov på analys, struktur och fördjupning?

Uppgiften är behäftad med en rad metodiska och pedagogiska problem. Helt uppenbart innebär valet av de trehundra åren att avhandlingsförfattaren eftersträvat att fånga en historisk utveckling, kanske rentav en förändring. Men de stora linjerna blir aldrig riktigt tydliga. Däremot är en viktig utgångspunkt, som även blir en slutsats, att bibliotekarieryrket i sina grundfunktioner egentligen inte har förändrats så mycket om man jämför den historiska period som Jansson undersöker med vår egen tid.

Janssons teoretiska perspektiv är både institutionella och individuella. Källmaterialet är statuter, arbetsordningar m m. Vittnesbörden om de enskilda insatserna speglas genom dokument från bibliotekarierna själva när det gäller hur de upplevde sitt arbete. En huvudfråga, som ansluter till modern professionsforskning, är på vilket sätt man kan se bibliotekarieryrket som en profession. Vidare eftersträvar Jansson att presentera biblioteket som yrkesarena inom kyrka, universitet, furste- och kungahus och enskilda biblioteksägare. Bibliotekarieryrket följer enligt Jansson tre spår: det praktiska och visionära arbetet samt ett yrkesetiskt perspektiv.

Hur många intressanta perspektiv som än finns framlagda i Janssons bok, så tappar läsaren stundtals tråden. Logiken i analysen haltar och man får intrycket att texten sammanställts antingen med möda eller under tidspress. Bara ett exempel: i kapitel 3 avdelning 4 under rubriken "Bibliotek hos furstar och kungar i Tyskland", s. 71–80, dyker plötsligt Drottning Kristina av Sverige upp, på s. 77–79 med en liten utveckling om hennes bibliotekarier hämtade från Frankrike. Det hade behövts bättre korrekturläsning och hårdare granskning av bokens framställning i formellt hänseende. Avhandlingens idé är det egentligen inte något fel på men när det väl kommer till analyserna saknas språklig skärpa som får resonemangen att lyfta.

Bertil Janssons avhandling ställer väsentliga frågor som rör bibliotekarieryrkets grundförutsättningar. Att även diskutera om det finns en gemensam kärna och värdegrund för yrket är en stor utmaning. En sådan diskussion behövs i en tid då innehållet i bibliotekariens arbetsuppgifter förändras i förhållande till ett nytt mediesamhälle. De sammanhang som denna avhandling i bibliotekshistoria söker belysa är djärva och mångfrestande. Bibliotekarieryrket har djupa rötter i europeisk lärdomshistoria och det är något som Bertil Jansson bidrar till att uppmärksamma. Man kan inte komma ifrån att bibliotekarierna har en tradition att förvalta och förhålla sig till.

GUNNEL FURULAND

Bibliotekarie och fil. dr i litteraturvetenskap

The Pirate Bay

Fängelsedom i Pirate Bay-mål

HOVRÄTTEN MILDRAV samtliga fängelsedomar i det så kallade Pirate Bay-målet, men höjer skadeståndskravet kraftigt. Ett års fängelse vardera och böter på sammanlagt 30 miljoner kronor, löd tingsrättens dom i april förra året. Svea hovrätt mildrar nu samtliga fängelsedomar. Fredrik Neij döms till tio månaders fängelse, Peter Sunde till åtta månaders fängelse och Carl Lundström till fyra månaders fängelse för medhjälp till brott mot upphovsrättslagen. Hovrätten gör en mer individualiserad bedömning av de inblandades brottsliga verksamhet. Det innebär att var och en ansvarar för de handlingar som han själv har utfört. Skadeståndsbeloppet höjs däremot kraftigt, från 32 miljoner kronor till 46 miljoner kronor. Hovrätten godtar alltså målsägandes beskrivning och den summa som de har uppgett att de förlorat på grund av den olagliga fildelningen. Skiv- och filmbolagen hade yrkat på omkring 120 miljoner kronor i skadestånd. De nordiska filmbolagen får dock hela den skadeståndssumma som de har begärt.

Æ

Årets Augustvinnare

FEM GÅNGER har Sigrid Combüchen nominerats till August och i år blev det hon som fick ta med sig priset på 100 000 kronor för sin roman *Spill*. En damroman. Juryn beskriver den som en "stilistiskt och tekniskt formfulländad" bok.

I romanen skildras Heddas liv på 1930-talet och alla de chanser som går henne förbi. Ett förspilt liv hävdar en del människor men inte enligt Hedda själv.

Brevväxlingen mellan den äldre Hedda och "författaren Sigrid Combüchen" skapar den friktion som gör *Spill* till stor litteratur.

I fackboksklassen tog Yvonne Hirdman hem segern med *Den röda grevinnan*.

Vinnaren i barn- och ungdomsboksklassen blev Jenny Jägerfelds *Här ligger jag och blöder*.

Æ

Samarbetsprojekt får 4,8 miljoner

FORSKNINGSPROJEKTET "Fiktionsläsningen i internetsamhället: Litteraturens betydelse för unga vuxnas personlighetsutveckling och omvärldsorientering", har beviljats 4,8 miljoner kronor av Vetenskapsrådet. Projektet är ett samarbete mellan universitetslektor Skans Kersti Nilsson, Bibliotekshögskolan, Högskolan i Borås, professor Torsten Pettersson, Litteraturvetenskapliga institutionen vid Uppsala universitet och fil. dr. Maria Wennerström Wohnr, Pedagogiska utvecklingsenheten vid Uppsala universitet. Under tre års tid ska de tillsammans undersöka och klargöra hur unga vuxna, i åldrarna 16–25, tar emot och reflekterar kring fiktionslitteratur samt hur de relaterar sina läsupplevelser till personlighetsutveckling och omvärldsorientering.

Vetenskapsrådet har i år lyft fram temat "Människans behov och bruk av fiktion" och totalt inkom 73 ansökningar varav 7 beviljades. Av dem har "Fiktionsläsningen i internetsamhället" fått den största medelstilldelningen.

I ett pressmeddelande säger Skans Kersti Nilsson att man i projektet vill undersöka hur fiktionslitteraturen läses och används genom att samla in och studera underlag på olika sätt, till exempel genom enskilda intervjuer och i fokusgrupper. Man kommer även att analysera de nationella proven i svenska för att få en bild av utvecklingen under de senaste 15 åren, då mycket har hänt på det här området.

HZ

Twitterarkiv i nationalbibliotek

ETT TWITTERARKIV förvaltas nu av USA:s nationalbibliotek, Library of Congress. Forskare ska på detta sätt få tillgång till miljontals dagboksanteckningar från hela världen. Twitteranteckningarna gestaltar ögonblicket när människor ofta är som mest ärliga, menar flera forskare och historiker som intervjuats i New York Times. Enskilda inlägg är vanligtvis ointressanta men sammantaget finns det stor forskningspotential, menar de intervjuade.

Det var i april i år som Library of Congress via Twitter tillkännagav att man fått i uppgift att förvalta hela Twitterarkivet. I arkivet finns anteckningar bevarade sedan mars 2006. Google är inblandat i att utveckla ett sökverktyg för tweets där man kan återskapa statistik för Twitterflöden.

Æ

– ett nordiskt CC-projekt

CREATIVE COMMONS ska föra de nordiska länderna närmare varandra. Det hoppas i alla fall initiativtagarna till projektet Cloudberry som nyligen lanserats. Det rör sig om ett samarbete mellan en grupp filmskapare, arkitekter, författare och musiker från Island, Norge, Sverige, Danmark och Färöarna som tillsammans vill öka användningen av Creative Commons i de nordiska länderna. På projektets webbsida ska man visa vilka kreativa verk som skapas i de nordiska länderna och även organisera evenemang för att berätta om Creative Commons. Allt material kommer att göras tillgängligt via projektets webbsida. Alla uppmuntras till att delta i processen när det gäller att organisera evenemang och möten för att inspirera andra att använda CC-licenser för sina verk. I Cloudberry kan vem som helst bidra och delta i arbetet samt engagera sig i diskussionen om CC, eller helt enkelt ta material från Cloudberry och organisera lokala evenemang.

– Det skulle vara fantastiskt om någon kunde ta vad vi skapar och engagera sig lokalt för Creative Commons, säger Jonas Öberg, projektledare för Cloudberry, som även uppmuntrar biblioteken att ta del av projektet.

– Det behövs inte vara svårt eller kosta mycket pengar: sätt upp en fotoutställning med Creative Commons på ett lokalt bibliotek, eller organisera en festival med musik publicerad under Creative Commons. Även om det bara dyker upp 10–20 personer så är det 10–20 personer fler än det är idag.

Projektet stöds av Kulturkontakt Nord och Nordiska kulturfonden. I april nästa år väntas en rad evenemang gå av stapeln runt om i Norden. **ÅE**
LÄNK: <http://cloudberry.cc/>

KB ska byggas om

KUNGLIGA BIBLIOTEKET i Stockholm ska byggas om. Regeringen har godkänt Statens fastighetsverks (SFV) begäran om sammanlagt 65 miljoner kronor för ombyggnaden. Renoveringen är uppdelad i två delar. I huvudbyggnaden ska kontorsytorna effektiviseras och det inre klimatet förbättras genom att ventilationssystem ses över. Därtill ska Annexet byggas om och moderniseras. De senaste åren har KB:s verksamhet och uppdrag utökats, bl a genom samgåendet mellan KB och Statens ljud- och bildarkiv, utvecklingen av ny teknik och ett mer omfattande samordningsansvar. Antalet arbetsplatser har ökat från 250 personer 2006 till 280 personer 2010. Idag hyr KB dessutom externa kontorslokaler för cirka 40 personer i anslutning till Humlegården förutom ett sextiotal arbetsplatser som finns i Kv Garnisonen på Karlavägen.

SFV, som alltså har fått regeringens uppdrag att bygga om i huvudbyggnaden menar att kontorsytorna kan utnyttjas mer effektivt vilket gör att verksamheten kan koncentreras till Humlegården och Garnisonen.

FOTO: PAOLO SANGREGORIO

Annexet, KB:s modernare tillbyggnad med glasfasad, ska moderniseras och bli mer publikvänligt. Genom ett bättre utnyttjande av Annexet kan hela KB:s publika verksamhet samlas i Humlegården.

Byggnadsarbetena i huvudbyggnaden beräknas starta under hösten 2011 och vara klara årsskiftet 2012/2013. Annexet väntas stå färdigt 2012. Ingen stängning eller flytt av publik verksamhet kommer att bli nödvändig under byggtiden.

Statens fastighetsverk förvaltar Sveriges nationalbyggnader och fria marker; slott och kungsgårdar, teatrar, museer, ambassader och en sjundedel av landets yta bestående av skog och mark. SFV:s uppgift är att förvalta detta vårt gemensamma kulturarv på bästa sätt.

HZ

Richards drömjobb

ROCKLEGENDEN Keith Richards har onekligen varit med om en del – skjutit femton kilo heroin, bytt blod, nästan slagit Aftonbladets Markus Larsson på käften och så vidare. Om detta kan man läsa i hans självbiografi *Livet* som utkommit i sin svenska språkdräkt nu under hösten. Där står också om en otäck olycka då han föll från en stege när han skulle hämta en bok i sitt bibliotek. Resultatet blev tre brutna revben och en punkterad lunga. Det intressantaste med olyckan är på sätt och vis vad den säger om storleken på hans boksamling. I sagda bok återger han dessutom att drömyrket för honom i unga år var att bli bibliotekarie. Därmed inte sagt att han är bitter över att harva på som rockstjärna istället – man kan ju inte få allt här i livet. **KRISTIAN FREDÉN**

**Tack alla biblioteksvänner
för ett gott 2010.
Vi önskar Er alla en God Jul
och ett Gott Nytt År.**

fo:ra

SSC Lindvalls

Energivägen 11, 952 31 Kalix. 0910-72 59 39
www.sscgroup.se | Ett medlemsföretag i SSC

Nytt översättarpris

ÅRETS ÖVERSÄTTNING – så heter ett nytt pris som kommer att delas ut för första gången 2011. Priset är instiftat av Översättarna i Sveriges Författarförbund, finansieras med privata donationer och kommer att delas ut årligen under minst tio år. Syftet är att rikta ljuset mot översättandets konst och översättaren som konstutövare genom att lyfta fram en översättning som på ett särskilt berömvärt sätt förenar djärighet och precision, lyskraft och följsamhet.

Det nya priset har en annan karaktär än Elsa Thulin-priset för framstående översättargärning, som Översättarsektionen ansvarar för sedan femtio år tillbaka. Från Författarförbundets sida hoppas man att dessa priser ska komplettera och stärka varandra samt bidra till att skapa uppmärksamhet och debatt kring översättning, sätta fokus på översättaren och klargöra översättandets betydelse.

Prissumman är 75 000 kronor och priset avser ett allmänlitterärt verk översatt till svenska och som gavs ut under 2010. Prisutdelningen kommer att äga rum i maj 2011 och ske i ett publikt sammanhang och under festliga former.

Både förlag och enskilda kan nominera översättningar.

HZ

Det går visst!!!

DET HAR SINA sidor att arbeta med gammelmедier när utvecklingen går i en rasande fart. I förra numret av BBL försökte jag ringa in de viktigaste knäckfrågorna kring folkbibliotekens e-boksutlåning. En av knäckfrågorna var – i alla fall nästan ända fram till att sagda nummer gick i tryck – att det inte gick att låna e-böcker till iPad, iPhone, iPod Touch eller Androidtelefon eftersom det inte fanns någon mjukvara till dessa enheter som kan hantera kopieringsskyddade e-böcker. Det är något som många användare har efterfrågat.

Men det går visst. För mer än en månad sedan kom appen Bluefire och med den senaste uppdateringen är det lätt som en plätt att låna böcker från t ex Stockholms stadsbibliotek. Jag vet för jag har testat.

För att läsa e-böcker med Adobes drm-skydd krävs att man: Hämtar appen, att man skaffar ett Adobe id (om man inte redan har ett), att man loggar in i Bluefire med Adobe id. Sedan lånar man bok på biblioteket, när man klickar på hämta-länken erbjuds man öppna filen i Bluefire och voilà: det är bara att läsa.

Det enda som hindrar mig från att låna ett par böcker till (bara för att det är så lätt och kul) är att jag vet vad det kostar Stockholms stadsbibliotek varje gång jag laddar hem en bok... Tyvärr har utvecklingen inte kommit i kapp när det gäller den biten.

HZ

Senaste nytt från Täbyland

BIBLIOTEKSFILIALERNA i Gribbylund och Skarpäng ska öppnas igen. Det har allianspartierna i Täby kommit överens om. Filialerna stängdes 2008 trots protester. Skälet till stängningen var för få besökare och minskad utlåning, enligt de styrande politikerna med ordförande i kultur- och fritidsnämnden Fredrik Schulte i spetsen. Det har även skett andra missar i kommunen – exempelvis satsningen på Bokomater i Täby centrum 2007. Endast 358 böcker lånades ut under det första året vilket motsvarar ungefär vad man lånar ut under en dag på många bibliotek. Kostnaden för varje utlånad bok blev cirka 2 500 kronor enligt Distec AB. Ett misslyckande som beräknas ha kostat uppemot en miljon kronor, enligt bibliotekspersonalen. Samtidigt går det att vända en flopp till en flipp – nyinvielsen av filialerna sker någon gång under 2012.

ÅE

Kinesisk donation till Stockholms universitetsbibliotek

STOCKHOLMS UNIVERSITET har tagit emot en stor donation av kinesisk litteratur i form av 53 245 digitaliserade äldre dokument och tryck samt 24 599 moderna e-böcker. Donationen överlämnades när Kinas vicepresident Xi Jinping besökte universitet tidigare i år. Donationen kompletterar bibliotekets tryckta samlingar i sinologi som därmed breddats väsentligt. Samlingen kompletterar också bibliotekets redan omfattande e-boksamling. Donationen kommer förhoppningsvis att stimulera till ny forskning och locka forskare till Stockholms universitet.

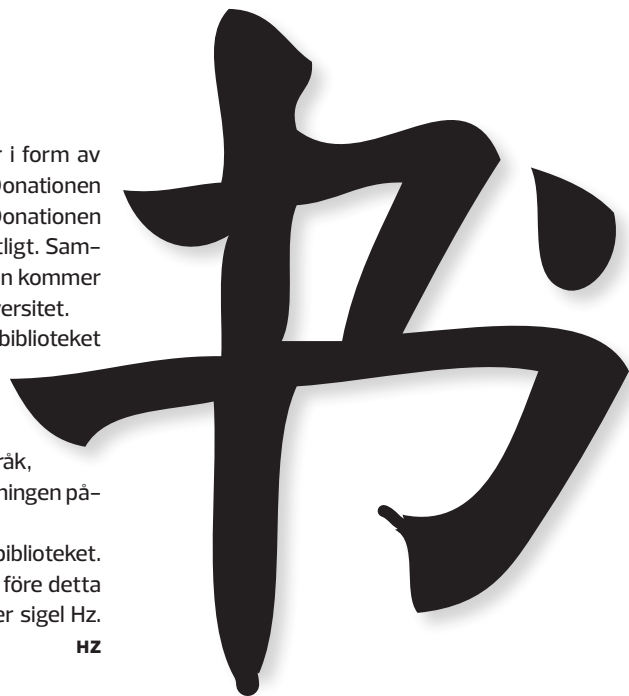
Efter Cambridge University Library är Stockholms universitetsbibliotek det andra biblioteket i världen som fått en donation av den här omfattningen.

Böckerna är tillgängliga i databasen Apabi via universitetsbibliotekets databaslista, dock endast inom Stockholms universitets ip-nummer.

I anslutning till donationen visas just nu en digital utställning om Kinas kultur, språk, mattraditioner, städer och vetenskapshistoria på huvudbiblioteket i Frescati. Utställningen pågår till 15 januari 2011.

Fler nyheter: Stockholms universitet har fått ett nytt filialbibliotek: Arrheniusbiblioteket. Det är Biologibiblioteket och Kemiska biblioteket som har samlat sin verksamhet i före detta Kemiska bibliotekets lokaler på campus Frescati. Arrheniusbiblioteket har tagit över sigel HZ. Sigel Hk (tidigare Kemiska biblioteket) är avslutat.

HZ

Protester i Örebro

FOTO: PAOLO SANGREGORIO

I ÖREBRO VILL skolnämndens ordförande att en förskolas femåringar flyttar in i biblioteket. När biblioteket är öppet för allmänheten ska barnen vara utomhus. Tanken är att detta ska gälla från årsskiftet och informationen till föräldrarna kommer när allt redan är beslutat.

– Det är kränkande att som förälder med ansvar för sina barn bli överkörd på detta sätt. Vi har blivit lurade och suttit på planeringsmöten med ansvariga som inte informerat oss om att beslutet redan tagits, säger Katrin Bartfai, som har en femåring som drabbas av beslutet.

Det är ordförande i Skolnämnd Nordost, Johan Åqvist, som har fattat ett ordförandebeslut i enlighet med förvaltningens förslag om att flytta en grupp 5-åringar från en förskola till biblioteket i Olaus Petri-skolan. Allt för att korta barnkön och få in fler barn i förskolan. 800 000 kronor har avsatts för att bygga om och anpassa kapprum och toaletter till förskolebarnverksamhet. Kultur- och medborgarnämnden som ansvarar för folkbiblioteken, har över huvud taget inte informerats och allt har gått mycket snabbt.

Stöd till läsfrämjande

3,6 MILJONER KRONOR delas ut till olika läsfrämjande projekt. Kulturrådet fördelar stödet till 17 projekt som på olika sätt lockar till läsning och gör litteraturen levande för flera. I år har man prioriterat samverkan mellan förskola och folkbibliotek, något som många län vill utveckla.

Länsbiblioteket i Västerbotten får stöd för projektet Give me five som går ut på att utveckla en strategi för att arbeta med litteratur i förskolan. Jämtlands läns bibliotek satsar också på förskolan med projektet Konsten att berätta. Stockholms stad vill utveckla och skapa en wiki, en gemensam kunskapsbank på webben, av skolserien Alla tiders klassiker. För det får man 300 000 kronor i stöd. I Gullspång får biblioteket 75 000 kronor för elevmedverkan i Bokinspiratörer som skapar framtidens skolbibliotek.

– Två projekt av speciellt intresse är E-bläcket i Kungälv där läsplatlor används för att väcka intresse för läsning hos ungdomar, och Transportarbetarförbundets förstudie Boken i örat, som ska utveckla väggkrogsbiblioteken i samarbete med länsbiblioteken, säger Cay Corneliuson, handläggare för läsfrämjandebidraget.

Västsverige satsar virtuellt

BIBLIOTEKEN i Ale, Kungälv, Orust, Stenungsund, Tjörn och Öckerö går samman och satsar på en virtuell bibliotekstjänst. Den kommer att ge invånarna i de sex kommunerna i Västsverige tillgång till ett gemensamt bibliotek i vardagsrummet – öppet dygnet runt – och tillgång till ett stort utbud av titlar och bibliotekstjänster som är långt mer omfattande än vad de lokala biblioteken hittills har kunnat erbjuda.

När den gemensamma biblioteksportalen Arena lanseras tidigt nästa höst kommer den att nå sammanlagt 120 000 kommuninvånare. Portalen, som byggs ovanpå kommunernas befintliga bibliotekssystem, LIBRA.SE och BOOK-IT, är en viktig del i projektet Bibliotek i Väst, som har till syfte att samordna processer för att gemensamt utveckla biblioteksverksamheten tvärs över kommungränserna. En av samordningens vinster är att en låntagare t.ex i Ale enkelt och snabbare än tidigare ska kunna låna in en bok eller en dvd-film som finns i Kungälv. En annan vinst är att man kan samordna inköpen och använda resurserna mer effektivt. Istället för att till exempel sex personer lägger in samma information i var sin webbkatalog, räcker det med att informationen läggs in en gång i den gemensamma portalen.

I den gemensamma portalen har låntagare möjlighet att interagera genom att exempelvis dela med sig av betyg på böcker de läst och filmer de sett samt diskutera titlar med andra användare. Medborgarna får tillgång till en databrunn med sökord, läsinspiration och bokrecensioner skapade av användare runt om i Sverige som också använder samma portalverktyg, Axiell Arena.

Invånarna kan även nå biblioteket via sin mobil genom att ladda ner en applikation till sin iPhone eller Android-telefon för att på så sätt komma åt bibliotekets portal när man vill reservera en titel eller få en recension.

HZ

Pedagogisk OrienteringsKARTA

WAGNER

www.wagnerform.se

ÅE

boktipset

PAUL AUSTERS senaste roman, *Mannen i mörkret* från 2009, gjorde mig besviken. Den boken blottade en författare som gick på rutin, som på måfå plockade ur sin fatabur av välkända motiv och grepp och liksom lite förstrött och okoncentrerat vispade ihop det till en roman.

Läsningen av Austers nya roman, *Osynlig*, lämnar mig inte besviken men däremot förbryllad. Det som börjar så spännande övergår snart till något ganska segt och jämntjockt för att slutligen mynna ut i ett – ja, vad då? Ingenting. Ett par timmar efter avslutad läsning är boken glömd och något djupare intryck är svårt att återskapa. Den blir liksom romanens titel, osynlig. Då talar vi ändå om en intrig med ganska rafflande inslag som mord, spionage och explicit sex – också tabubelagd sådan. Vi talar också om en roman med många trådar, en roman som – vilket ofta är fallet hos Paul Auster – väldigt intrikat rör sig mellan olika nivåer med skiftande berättarperspektiv, allt kryddat med litterära referenser och anspelningar på minnets bedräglighet samt en intelligent lek med vad som är fiktion och vad som är verklighet. Detta borde med andra ord vara en Auster i högform om inte känslan av uppvisning i konsten att skapa en elegant och fiffig komposition dröjde sig kvar.

Själva handlingen börjar i New York våren 1967 när Adam Walker, ung litteraturstudent med poetdrömmar, möter den karismatiske och diaboliske Rupert Born på en fest. Born är europé och gästprofessor i statskunskap – möjligen också, allt eftersom handlingen ut-

vecklas, spion. Born erbjuder Adam en större summa pengar mot att han startar en litteraturtidskrift – förstås ett drömerbjudande för en ung man med litterära ambitioner. Adam tackar ja och snart har han också inlett ett förhållande med professorsnäs gätfulla älskarinna. Men under en promenad med Born en sen kväll efter ett restaurangbesök händer något – som inte ska avslöjas här – som ska komma att förändra Adams liv. Chockad över det inträffade bryter Adam med Rupert Born som kort därefter försvinner till Paris.

Allt detta står att läsa i det självbiografiska manuskript som den cancersjuka Adam fyrtio år senare skickar till sin gamle studiekamrat Jim Freeman, en numera framgångsrik författare som för övrigt har uppenbara likheter med Auster själv.

Studiekamraten/författaren gör det till sin uppgift att bistå med råd och redigera utkastet och snart anländer fler texter. Där berättas vad som hände sedan, efter den omvälvande våren -67: bland annat om Adams incestuösa förhållande till sin syster, hans dagdrivarliv i London och hans möte på nytt med Born i Paris... Många frågetecken blir det under resans gång. Vad är sant och vad är falskt i Adams berättelse? Det är långt ifrån självklart och en bra bit är det riktigt spännande. Men kommen till romanens fjärde och sista del där ännu en person, i form av dagboksanteckningar, adderar ytterligare bitar till pusslet, har jag för länge sedan slutat bry mig.

Jag håller med andra ord inte alls med New York Times om att detta är Paul Austers bästa bok. Jag hoppas att han inte har den bakom sig utan att den ännu inte är skriven – men med tanke på författarens utveckling på senare år är jag tveksam.

HENRIETTE ZORN

Paul Auster
Osynlig
Albert Bonniers förlag

Föreningsnytt

MATERIAL TILL FÖRENINGSNYTT MAILAS TILL:
pax@biblioteksforeningen.org

Vilka var årets bästa barn- och ungdomsböcker?

SVENSK BIBLIOTEKSFÖRENING DELAR varje år ut tre priser till de bästa svenska barn- och ungdomsböckerna. Nu kan du vara med och påverka genom att nominera dina favoriter bland 2010 års utgivning.

Du kan föreslå en eller flera böcker i de tre olika kategorierna:

NILS HOLGERSSON-PLAKETTEN som delas ut till bästa barn-/ungdomsbok, ELSA BESKOW-PLAKETTEN som delas ut till bästa illustratör samt CARL VON LINNÉ-PLAKETTEN som delas ut till bästa faktabok.

Böckerna ska vara svenska originalutgåvor. Nils Holgersson-plaketten och Elsa Beskow-plaketten delas endast ut till författare och illustratörer som inte har fått priset tidigare. På Svensk Biblioteksförnings hemsida www.biblioteksforeningen.org finns en förteckning över tidigare pristagare.

Skicka dina nomineringar senast den 15 april till e-post: ww@biblioteksforeningen.org eller per brev till Svensk Biblioteks-förening, Att: Wiviann Wilhelmsson, Box 70380, 107 24 Stockholm. Fax 08-545 132 31.

Plaketterna delas ut i samband med Bok & Biblioteksmässan i Göteborg.

Ingrid Källström Nilsson
juryordförande

Sök bidrag för IFLA-deltagande 2011

MEDLEMMAR I SVENSK Biblioteks-förening kan söka medel för deltagande i IFLA-möten.

Följande kriterier beaktas:

- Den sökande deltar aktivt i Svensk Biblioteks-förenings arbete, är t ex ledamot av utvecklingsråd, verksamhetsgrupp, kommitté, är kontaktperson för ett nätverk mm.
- Den sökande deltar aktivt i IFLA:s arbete och kan inte få kostnads-täckning på annat sätt.

Av den totala stipendiesumman reserveras 25 procent att gå till förstagångsdeltagare på IFLA.

Ansökningsblankett finns på föreningens hemsida, www.biblioteksforeningen.org

Sista ansökningsdag är 17 januari 2011.

Då det av IFLA:s regler framgår att arbetsgivaren ska ta på sig att finansiera den anställdes deltagande i IFLA-arbetet ska den sökandes arbetsgivare motivera särskilt varför inte arbetsplatsen, helt eller delvis, kan finansiera IFLA-deltagandet. Detta gäller inte förstagångsbesökare på IFLA.

Frågor besvaras av Wiviann Wilhelmsson, 08 - 545 132 32, ww@biblioteksforeningen.org

Gott Nytt Biblioteksår!

Svensk Biblioteks-förening tillönskar alla medlemmar och samarbetspartners ett riktigt Gott Nytt Biblioteksår.

FÖRENINGENS JULGÅVA GÅR i år till föreningen BiS läsprojekt för de västsahariska flyktingarna. BiS (Bibliotek i Samhälle) har startat ett projekt där de västsahariska barnen som bor i flyktingläger i öknen i Algeriet ska få läsa en bok på arabiska som utspelar sig bland dem. Boken är *Pojken som levde med strutsar* av Monica Zak som handlar om den västsahariske pojken Hadara som kom bort i en sandstorm och växte upp bland strutsar. Hadara fanns i verkligheten. Han är död idag, men hans son är en av flyktingarna och har berättat sin fars historia för författaren.

De västsahariska barnen som bor i flyktingläger har aldrig sett sitt eget land. De är födda som flyktingar och är uppvuxna i något av de fyra stora flyktingläger som ligger i den mest ogästvänliga delen av Sahara. Det var när Marocko ockuperade Västsahara 1975 som deras föräldrar eller mor- och farföräldrar tvingades fly in i den algeriska öknen. Där bor de fortfarande kvar, mer än 165 000 människor. I öknen finns varken vatten eller möjlighet att odla, de är helt beroende av bistånd.

BiS samlar in pengar för att trycka upp en stor upplaga av *Pojken som levde med strutsar* på arabiska som kan delas ut i flyktinglägren. Monica Zak har samlat in spökhistorier bland flyktingarna från Västsahara och det ges ut tre samlingar med dessa och andra historier på arabiska. BiS samarbetar också med Monica Zak och den spanska Bubisher för att bygga upp bibliotek och sprida böcker. Det första biblioteket är på gång i lägret Smara och tre till planeras. BiS garanterar lönen till en bibliotekarie under ett år framåt för arbetet med att sprida litteratur. Se även BiS hemsida, www.foreningenbis.org

WW

Dewey på folk- och skolbibliotek? Rapporten klar!

VID FÖRENINGENS ÅRSMÖTE 2009 bifölls en motion om att ge styrelsen i uppdrag att grundligare beskriva, analysera och kostnadsberäkna konsekvenserna för folkbiblioteken av att införa Dewey och därvid också anlägga ett barnbiblioteksperspektiv. Bakgrunden var KBs beslut 2008 om en övergång till Dewey-systemet. Styrelsen för Svensk Biblioteks-förening uttalade därefter att man anser att det allmänna biblioteksväsendet i Sverige bör använda sig av samma klassifikationssystem och att konsekvensen av KBs beslut blir en övergång till Dewey.

Styrelsen gav Harriet Aagaard, katalog- och systemansvarig vid Stockholms stadsbibliotek, i uppdrag att genomföra en utredning kring vad en svensk övergång till Dewey innebär för folk- och skolbiblioteken. Utredningen, som är skriven under sommaren 2010, finns nu att hämta som pdf-fil från föreningens hemsida.

PAx

Gott Nytt år: Fem utmaningar för 2011

VILKET ÅR DET har varit för Svensk Biblioteksförening! När jag ser i backspegeln var det egentligen självklart att Sverige skulle ha IFLA just 2010. Vi har den bara jämna årtionden. Isak Collijn var den första IFLA-presidenten 1927–1931. Han och hans team arrangerade den första svenska IFLA-konferensen, i Stockholm 1930. Lund och Malmö hade den 1960. Stockholm igen 1990. Ja, viskullekanske egentligen väntat till 2020, men med Göteborg 2010 har Sverige rekordet i antalet arrangerade IFLA-konferenser. Att det dessutom, enligt IFLAs egen utvärdering, är en av de bästa någonsin beror på allas målmedvetna raka samarbete. Inget tjafs! Tack alla som jobbade så hårt och engagerat, allt från den Nationella kommittén till kansliet och alla volontärerna!

När styrelsen i slutet av oktober träffades för de årliga strategidagarna, valde vi Malmö. En spännande biblioteksstad i stark utveckling. Vi träffade regionföreningens styrelse och många medlemmar, bl a vid ett livligt mingel i Garaget.

Styrelsen med dess nytillskott är debattglad med erfarenheter och inblickar i en vid biblioteksvärld. Svensk Biblioteksförenings roll är att identifiera utmaningar och därifrån arbeta opinionsbildande i bibliotekens och medlemmarnas intresse. Detta är fem av de utmaningar som vi med glädje tar tag i inför ett händelserikt 2011!

Inkludera alla

Folkbiblioteken når idag drygt 70 procent av de med lång utbildning och drygt 30 procent av de med kort. Om vi antar utmaningen att nå dem som bäst behöver oss, behöver vi inte då lägga om strategi och pröva andra metoder? Genom att finnas där människor rör sig, samarbeta med andra som når längre, sänka trösklarna och öppna biblioteken för

de biblioteksovana, kan folk- och skolbiblioteken bereda väg för en breddad rekrytering till högskolorna och dess bibliotek. Tillsammans gör biblioteken en större skillnad för individen och för samhället.

Det internationella arbetet tar ny form

IFLA har nyligen lanserat ett program för att stärka biblioteken genom samarbeten med biblioteksföreningar, "Building Strong Library Associations". Svensk Biblioteksförening har knutit kontakter med Kenyas biblioteksförening och kommer i ett pilotprojekt att undersöka på vilket sätt vi bäst kan stödja föreningen att arbeta med landets bibliotek, med fokus på skolorna.

Fri tillgång till innehåll oavsett form

Här finns något så utmanande som ett olöst problem. E-böcker kommer att förändra sättet människor läser för att uppleva och lära. Gamla böcker får nytt liv, böcker skrivs medan vi läser och vi skapar vår egen lärobok med egna reflektioner. Om biblioteken ska fortsätta att vara garanten för fri tillgång till kunskap och fantasi, måste frågorna kring Open Access, upphovsrätt och affärsmodeller lösas såväl globalt som nordiskt och gemensamt i Sverige.

Bibliotekspolitisk infrastruktur som gagnar hela Sverige

KB har fått ett uppdrag att svara för nationell överblick, främja samverkan och driva på utvecklingen. Ett förslag till ny bibliotekslag ska ut på remiss. Utmaningen nu är att bygga en plattform för samarbetet mellan departementen, och mellan den kommunala, regionala och nationella nivån där var och en gör det den är bäst på. Därifrån ska utmaningarna och kraven ställas på de olika biblioteken i det mångfacetterade samhället.

FOTO: PETER AXELSSON

Ta debatten om inriktningen

Kunskapssamhället ställer stora krav på såväl enskilda medborgare som på de institutioner och företag som verkar där. Somliga låter sin oro ta sig uttryck i krav på tillbakagång till det gamla och säkra. Men det gamla är inte längre säkert. Biblioteken står fast vid sina ursprungliga utmaningar, att inspirera till läsning och stödja lärande, men måste tillåtas och tillåta sig att pröva nya vägar. Det gäller alla sorters bibliotek. Samhället växer, i mångfald, komplexitet och kunskap. Den värdegrund som varje bibliotek vilar på ska tåla att diskuteras. Biblioteksplanerna är ett bra instrument som kommunerna har för detta. Det handlar inte om någon identitetskris, utan mer om nyfikenhet på vilka krav förändringarna i människors sätt att kommunicera, läsa och lära ställer på oss: "Vad är ett bibliotek? Idag? Imorgon?"

Utmaningarna finns och med kraft från ett framgångsrikt 2010 arbetar vi tillsammans för ett bra biblioteksår 2011.

Inga Lundén

Ordförande Svensk Biblioteksförening

Betala medlemsavgiften senast 14 januari – vinn deltagande i Biblioteksdagarna

I SLUTET AV november fick alla medlemmar årsaviseringen inför 2011. Vi hoppas att du fortsätter att vara en del av föreningens arbete att ge biblioteken bättre förutsättningar. Alla medlemmar, enskilda och institutioner, som betalt sin avgift senast den 14 januari 2011 är med i utlottningen av fem deltagaravgifter till Biblioteksdagarna 11–13 maj i Visby samt fem Library Lovers-väskor från Ordning & Reda.

Biblioteksdagarna 2011 11–13 maj, Visby

KONFERENSTEMAT HAR INRIKTNINGEN "Fri tillgång": Biblioteken erbjuder fri tillgång till information och kunskap och de är en viktig byggsten i ett demokratiskt samhälle. Den pågående och omfattande förändringen av informationssamhället försätter biblioteken i brytpunkten mellan det ständiga flödet i en digital och global värld och den mer konstanta berättelsen på papper mellan två pärmar.

Programmet presenteras under januari men du kan redan nu boka in dagarna i din almanacka.

Välkommen!

Kalendarium

MAILA INFO TILL KALENDARIET: pax@biblioteksforeningen.org
FÖR VIDARE INFO SE [HTTP: //www.biblioteksforeningen.org](http://www.biblioteksforeningen.org)

Julstängt

Svensk Biblioteksförnings kansli håller julstängt från den 22 december till den 9 januari. Måndagen den 10 januari är vi på plats igen som vanligt.

Kansliet

13 januari, Malmö

Seminarium om det kollaborativa lärandet och kompetensutveckling i team

Heldagsseminarium med Otto Granberg, pedagogiska institutionen vid Stockholms universitet. Om lärandeprocesser, kompetensutveckling och personalutveckling.

ARR: Svensk förening för informationsspecialister
MER INFO: <http://www.sfis.nu>

8–9 februari, Kista

Nätverksträff - Nätverket för digitala bibliotekstjänster

ARR: Svensk Biblioteksförnings nätverk för digitala bibliotekstjänster

10–12 februari, Helsingfors, Finland

The New Library - Design and Function

Huvudtemat för konferensen är att formulera ett koncept för det "nya biblioteket", där innehållet står i nära relation till den digitala och fysiska omgivningen. Bibliotekets roll som en viktig drivkraft bakom stads- och samhällsutveckling samt nya krav och förväntningar från användarna belyses. Teori varvas med arkitektoniska exempel.

ARR: Helsingfors stadsbibliotek i samarbete med bibliotek i Norden: Akureyri, Deichmanske bibliotek/Oslo bibliotek, Gävle bibliotek och Taarnby bibliotek
MER INFO: www.lib.hel.fi/register

24–25 mars, Umeå

Marskonferensen

Biblioteken i Umeå-regionens traditionella vårkonferens.

ARR: Biblioteken i Umeå-regionen och Svensk Biblioteksförnings regionförening i Västerbotten

25–27 mars, Mariehamn, Åland

Mariehamns litteraturdagar

Samtal, debatter, litterära och musikaliska möten. Mariehamns årliga litteraturdagar har temat godhet. Gästade författare är bland många andra Ann Heberlein, Karl Ove Knausgård, Mari Jungstedt och Morgan Alling.

ARR: Mariehamns stad, stadsbiblioteket
MER INFO: www.litteraturdagarna.ax

11 april, Stockholm

Fjärrlånekonferens

ARR: Svensk Biblioteksförning och Informations- och lånecentralerna i Stockholm, Malmö och Umeå

13 april, Över hela landet

Världsbokdagen firas 13 april!

Svenska Unesco-rådet rekommenderar alla att uppmärksamma Världsbokdagen 2011 den 13 april. Detta för att få ett så stort genomslag som möjligt för dagen i t.ex. media. De vill undvika att firandet av dagen skulle spridas över en månad, som det annars hade kunnat bli med anledning av olika veckor för skollov m.m.

ARR: Svenska Unesco-rådet

5–7 maj, Hallunda bibliotek, Folkets hus

Botkyrka internationella bokmässan

Välkommen till årets mest intressanta, mångspråkiga händelse. Vi bjuder in dig som arbetar med mångspråk och är verksam inom bibliotek, skola, bok- och förlagsbranschen samt enskilda organisationer. Botkyrka internationella bokmässan bjuder på tre innehållsrika dagar med fokus på mångspråk, litteraturförmedling, översättning, tvåspråkighet och pedagogik.

ARR: Biblioteken i Botkyrka

MER INFO: www.botkyrka.se/BIB

11–13 maj, Visby

Biblioteksdagarna 2011

Konferenstemat har inriktningen "Fri tillgång": Biblioteken erbjuder fri tillgång till information och kunskap och de är en viktig byggsten i ett demokratiskt samhälle. Den pågående och omfattande förändringen av informationssamhället försätter biblioteken i brytpunkten mellan det ständiga flödet i en digital och global värld och den mer konstanta berättelsen på papper mellan två parmar.

ARR: Svensk Biblioteksförning

12 maj, Visby

Svensk Biblioteksförnings årsmöte 12 maj

Svensk Biblioteksförnings årsmöte 2011 hålls torsdagen den 12 maj kl 16.30 på Wisby strand, Visby. Sista motionsdag är lördagen den 12 februari.

ARR: Svensk Biblioteksförning

13–14 juni, Linköping

Den 14:e årliga medicinska bibliotekskonferensen

ARR: Linköpings universitetsbibliotek och Svensk Biblioteksförning

11–13 augusti, Åbo, Finland

Internationell bokbussfestival i Åbo

Mobile Library Festival 2011 will be an international meeting of mobile library people. We invite you to come to the beautiful city of Turku with your vehicles to celebrate the 50th anniversary of the Finnish mobile library. The meeting will take place in Hotel Radisson Blu Marina Palace located in the center of Turku. The mobile libraries will be parked in front of the hotel.

ARR: Finlands biblioteksförning och Åbo stadsbibliotek

MER INFO: www.confedent.fi/mlf2011

13–18 augusti, San Juan, Puerto Rico

IFLA World Library and Information Congress

World Library and Information Congress : 77th IFLA General Conference and Assembly

ARR: IFLA

MER INFO: <http://conference.ifla.org/ifla77>

Till alla medlemmar i Svensk Biblioteksförning

Kallelse till

Årsmöte 12 maj 2011

I enlighet med Svensk Biblioteksförnings stadgar paragraf 5 kallas alla medlemmar till årsmöte torsdagen den 12 maj, klockan 16.30.

Plats: Wisby Strand, Visby.

Valberedningen tar emot förslag på nya styrelseledamöter. Valberedningens ordförande Henrik Åslund, Biblioteksdirektionen, Lunds universitets bibliotek, träffas på telefon 046-222 93 33 eller e-post henrik.aslund@lub.lu.se

Sista motionsdag 12 februari

Sista motionsdag är lördagen den 12 februari 2011. Medlem eller grupp som önskar att viss fråga tas upp till beslut på årsmötet har att senast utsatt sista motionsdag skriftligt anmäla detta till kansliet:

Svensk Biblioteksförning,
Box 70380, 107 24 Stockholm.

Styrelsen

Världsbokdagen 2011 firas 13 april!

SVENSKA UNESCO-RÅDET REKOMMENDERAR alla att uppmärksamma Världsbokdagen 2011 den 13 april istället för det ordinarie datumet. Detta för att få ett så stort genomslag som möjligt för dagen i t.ex. media. De vill undvika att firandet av dagen skulle spridas över en månad, som det annars hade kunnat bli med anledning av olika veckor för skollov m.m.

● God Jul och Gott Nytt År - önskar Axiell

Vi vill tacka våra kunder för ett trevligt och gott samarbete under det gångna året och ser fram mot ett nytt spännande år 2011!